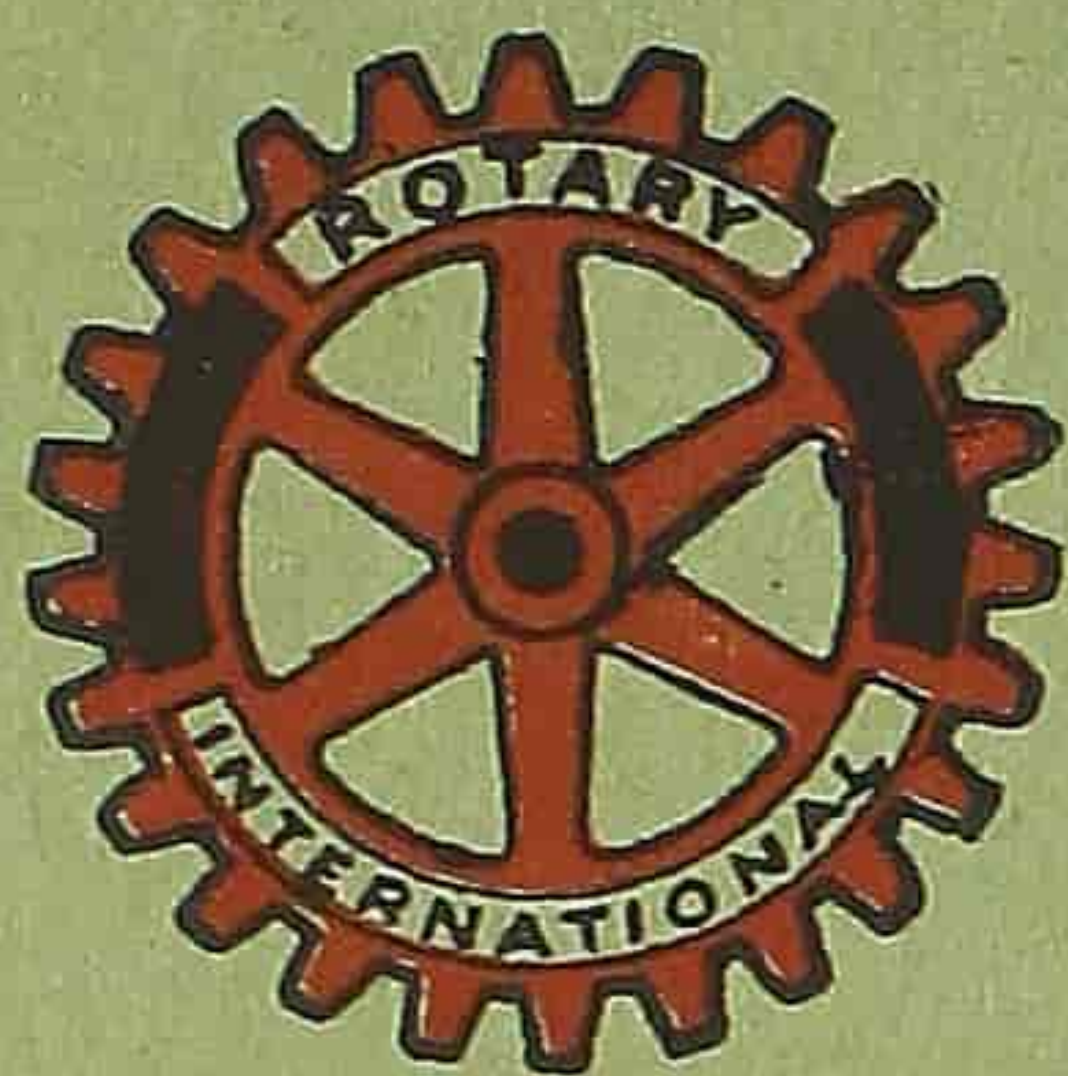

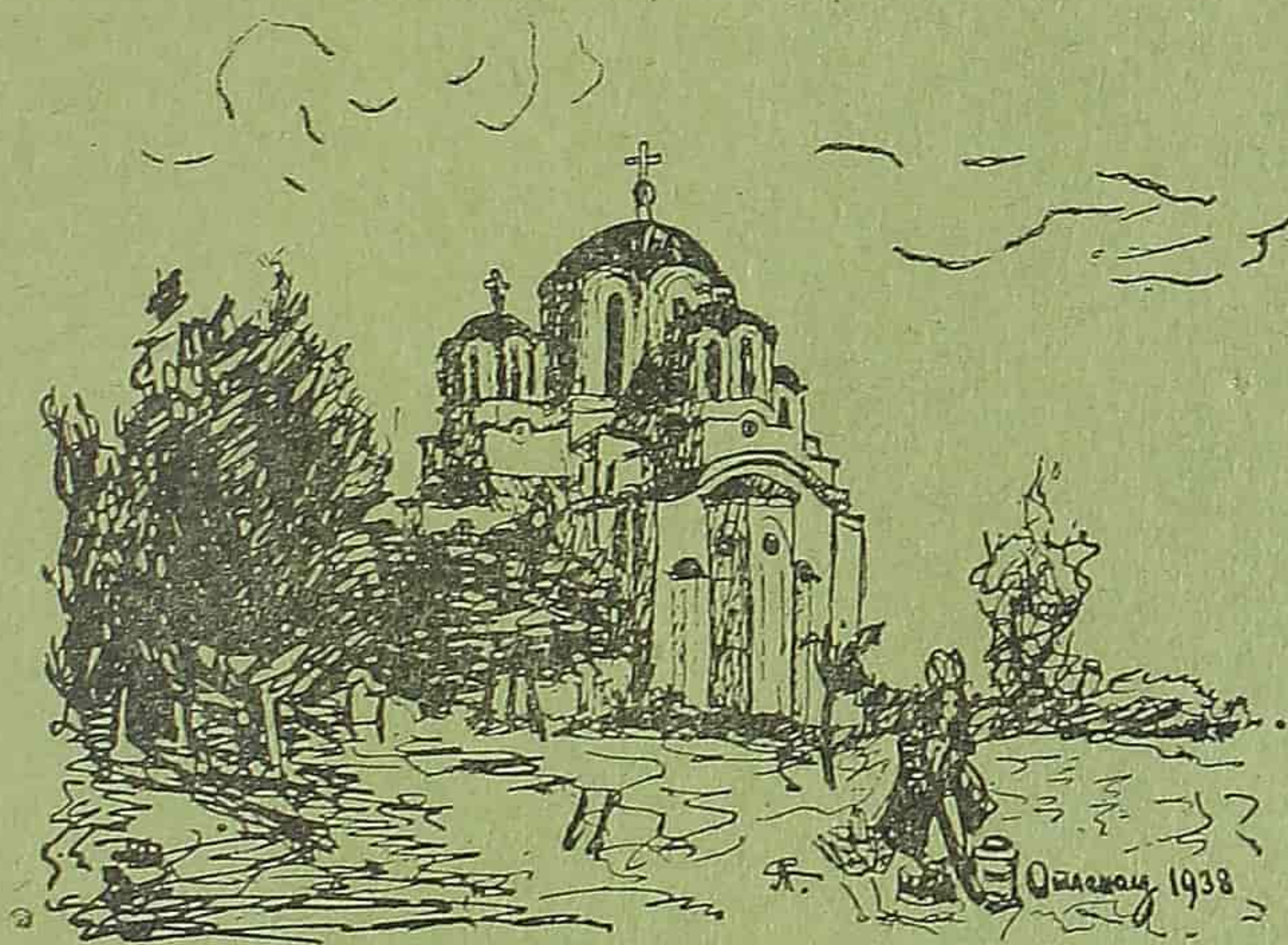
Poštarina plaćena u gotovu.

JUGOSLOVENSKI

ROTAR

BEOGRAD

BROJ 12 • JUNI 1938 G.

Sadržaj: Dvanaesto pismo guvernera.

Članci: Problem Podunavlja, od dra Petra Digovića (R. K. Zagreb) — O polnom obaveštavanju dece, od dra Dím. Kristića (R. K. Petrovgrad) — Enciklopedía itáliana, od prof. dra Čalogovića (R. K. Zagreb) — Rotarstvo i omladina, od Bogoljuba Míloševića (R. K. Niš) — Rotarska ideologija u praksi — Stockholm, mesto sastanka IV regionarne konferencije R. I.

Iz rotarskog sveta:

Čehoslovački 66 distrikt: Rad Guvernera i nekih klubova

Iz našeg distrikta:

Promena u članstvu, Rotarske radosti, rotarska odlikovanja. Rad naših klubova, Rotarski hoteli i statistika po-
hadanja klubova.

Sve crteže na koricema radi
Gca LEPOSAVA ST. PAVLOVIĆ

Čekovni račun Jugoslovenske udružene Banke kod Pošt. štedionice u Beogradu br. 51036 / Cena 144 din. godišnje / Pojedini br. staje 12 dinara
IZLAZI KRAJEM SVAKOG MESECA

Дванаесто писмо Гувернера

Претседницима и тајницима свих клубова

Београд, 20 јуна 1938

Мила браћо,

1) **Промена уредника.** Са овим бројем „Југословенски Ротар“ завршава своју V годину живота и своје излагање под мојом редакцијом у Београду. Идући број изаћи ће у Љубљани под привременим уредништвом брата Др. Виљема Крејчи, пастгувернера, а онај број за тим под редакцијом новог гувернера, брата Др. Ивана Слокара.

Новим уредницима желим сваку срећу, а вас, драга браћо, молим да примите моју топлу захвалност на обилној сарадњи, без које би ми сваки труд био узалудан.

2) **„Југословенски Ротар“.** Молим сву браћу која случајно нису добила који број нашега часописа, да ми то јаве, како би им загубљене бројеве, по могућству, накнадно послао.

На случај да не бих могао неке бројеве свима послати, јер их не будем имао довољно у резерви, слаћу првенствено онима који ми се буду први обратили, редом јављања.

3) **Последња званична посета.** Сретан сам што сам успео да обиђем 18 јуна наш клуб у Дубровнику и да са њим засладим своје званичне посете свима клубовима нашега дистrikта. И нисам се преварио што сам посету Дубровнику оставио за крај, јер лепшега завршетка нисам могао пожелети. Нека му је и на овоме месту најлепша хвала на широком гостољубљу, на топлини и лепоти дочека кога ћу се увек сећати са највећим задовољством.

4) **Поздрав претседника Дипереј-а.** Од претседника Р. И. добио сам из Чикага писмо којим ме моли, да испоручим свима југословенским ротарима његове срдачне успомене и осећаје пуне искрености за све знаке симпатија, који су му у Југославији тако обилно указиване, што ево и чиним са највећим задовољством!

5) **Ротарске брошуре.** Четири ротарске брошуре, о којима је било речи у моме годишњем реферату, већ су у штампи и ја се надам да ћу их ускоро моћи разаслати свима клубовима. Оне ће, сигуран сам, добро доћи да допуне ротарска знања уз она која су браћа већ имала из издатих брошура Београдског клуба у преводу брата **Др. Воје Кујунџића**. Наш ротарски ветеран не само да је био први пионир ротарства у Југославији већ и први преводилац ротарских брошура на наш језик. И ја му, завршујући период свога гувернерства, са овог места, изјављујем своју дубоку хвалу на његовом ротарском раду и обилној помоћи коју ми је, у вршењу моје деликатне дужности, сваком приликом, нештедице указивао.

5) **Завршна реч.** Нисам се надао да ће ова година овако брзо и овако пријатно проминути. И сада, кад знам за сва задовољства која непосредни додир са браћом пружа, радо признајем да би ми било безгранично жао да нисам имао и ове доживљаје које ми је пружила ова ротарска година.

Сретан што сам изближе упознао многу браћу, ја их молим да ме сачувају у успомени као гувернера који их много воли, високо цени и који их никад не може заборавити.

Силазећи са привременог подножја части и ауторитета и ступајући понова у редове војника — ротара, ја молим и браћу и сестре да на мене увек као на брата рачунају.

Топло поздравље и братски загрљај свима.

Одани ваш **Ст. К. Павловић**

Ulica Miloša Velikog

Gospodo! Prije nego pređem na sam predmet, dozvolite mi da vam se sa ovog mjesta naročito zahvalim na vašoj svesrdnoj potpori prigodom mog prošlogorišnjeg puta u inostranstvo.

Ja ovaj vaš gest smatram za naročitu počast i kao znak povjerenja s vaše strane. Ja ne znam i nije, gospodo, na meni da sudim, da li sam ja to i zaslužio. Sve što ovog časa mogu reći to je, da sam nastojao da vaše povjerenje u cijelostii i opravdam i ja vjerujem da vas moj budući rad neće razočrati.

Na takvom vašem gestu, na toj svesrdnoj, a ja se usuđujem reći: i prijateljskoj podršci, koja je danas tako rijetka, pa je njen značaj time još veći, ja vam se, gospodo, svima još jednom naljepše zahvaljujem.

Ja ću vam, gospodo, u ovo četvrt sata pokušati dati jedan makar i nepotpun pregled onog kompleksa pitanja koja obuhvataju problem Podunavlja. Ja ću se ovdje baviti samo ekonomskom stranom tog problema, jer je to upravo ono što ga stavlja u prvi red evropskih privrednih pitanja. — Ne mislim time reći da to pitanje kao političko uopšte ne postoji. Forme u kojima se ono ukazuje u političkom svjetlu su: revizionizam, problem restauracije Habsburgovaca, stvaranje, značaj i uloga Male Antante i pitanje nezavisnosti Austrije. Sva ova pitanja, iako su interesantna, a djelom i aktuelna, naročita u vezi sa posljednjim francusko-engleskim pregovorima u Londonu i nekim simptomima koji upućuju na mogućnost promjene engleske politike u pitanju Srednje Evrope i Podunavlja, sva ova pitanja samo su direktan refleks privredne strane podunavskog problema i nestaće ih onog časa kad privredna strana podunavskog pitanja bude riješena.

Pored opštih napomena, ja ću izložiti uzroke agragne krize, kao i zaduženosti podunavskih zemalja i na koncu dati sumaran pregled pokušaja za rješenje ovoga pitanja.

S obzirom na vrijeme, prisiljen sam da se služim pomalo telegrafskim stilom i molim vas, da mi to ne zamjerite.

Opšte prilike u Evropi i u svijetu stoje danas pod direktnim uticajem nekolicine faktora, čije su reperkusije na evropsku politiku i privredu tako direktne i teške.

1) Tu su najprije posljedice opšte ekonomske krize, koje se u prkos momentane konjunktore još uvijek osjećaju.

2) Zatim podjela Evrope na dva ideološki oprečna politička tabora.

3) Slom organizacije kolektivne sigurnosti i opšta utakmica u naoružavanju koja je poslije toga uslijedila i postavila za neke države problem sirovina.

4) I konačno revizionizam, — on je također podjelio Evropu na dva bloka.

Engleska, koja po svojoj tradiciji ima najviše smisla za evoluciju i stvarnost, nastoji da ostane spona dvaju tabora, kako se njihov spor ne bi izrodio u otvoreni sukob.

PODUNAVSKI PROBLEM

a) prije svetskog rata.

Podunavski problem u sklopu evropskih pitanja zauzama i privredno i politički posebno mjesto.

b) poslije svjetskog rata.

Podunavske zemlje su jedna geografska cjelina. Historijskim razvojem i sticajem posebnih političkih prilika one su se formirale kao posebna privredna jedinica, koja je s obzirom na svoju ekonomsku strukturu, bila sama sebi dovoljna i čija poljoprivredna produkcija nije do pred 1914 s obzirom na svjetsko tržište uopšte orijentisana bila.

Ali u okviru ove cjeline, interesi pojedinih država nisu uvijek identične, i s obzirom na privredno trgovačke tendence i interese postoje u Podunavlju tri grupe država:

Tu je, najprije, Mađarska, koja je sa svojim izvozom u normalnim prilikama upućena u prvom redu na ostale podunavske zemlje, a naročito na Austriju i Čehoslovačku. Tako je i u godinama krize (1931) više od tri petine cjelokupnog mađarskog izvoza išlo u podunavske zemlje.

Posebnu grupu predstavlja Austrija, Rumunija i Čehoslovačka, jer njihova trgovina u normalnim prilikama gravitira prema sjeveru.

Jugoslavija već po svom geografskom položaju zauzima u dunavskom basenu posebno mjesto, i njen izvoz upućen je u prvom redu prema Italiji, dok na podunavske zemlje otpada jedna trećina njenog izvoza.

Po svojoj privrednoj strukturi Rumunija, Jugoslavija i Mađarska su pretežno agrarne zemlje, dok je Austrija industrijska zemlja. Čehoslovačka, koja je naslijedila preko 80% cjelokupne industrije bivše Austro-Ugarske, takođe je industrijska zemlja, ali agrarna politika čehoslovačke vlade već dugo je takva da stalno nastoji da njena vlastita poljoprivredna produkcija pokrije potrebe domaće potrošnje. Ovu autarhičnu politiku naših prijatelja i saveznika osjećaju teško Jugoslavija i Rumunija.

Opšta ekonomska a naročito finansijska politika većine podunavskih država poslije rata postavljena je odmah u početku na loše temelje, i ne može se reći da je vodila dovoljnog računa o potrebama pojedinih nacionalnih privreda. Veliki krediti koje su podunavske zemlje uz visoke kamate dobivale u inostranstvu, kao i uopšte jak priliv stranog kapitala, koji je bio privučen visokim kamatama i drugim pogodnostima, stvorili su poslije rata u Podunavlju jednu časovitu ali u stvari samo fiktivnu konjunkturu. Na kakvim je nesolidnim temeljima ona počivala, vidi se najbolje po posljedicama, koje je tu imao burzovni krah u New-Yorku od jeseni 1929, posle čega su neposredno podunavske zemlje bile zahvaćene teškom krizom, čije se posljedice još i danas tako teško osjećaju.

S druge strane opet, ona negospodarstvenost u trošenju velikih inostranih kredita stvorila je jedno teško i mučno pitanje, pod čijim teretima trpe danas budžeti mnogih podunavskih država, a to je: problem dugova.

Političke opreke među podunavskim zemljama, koje su dovele

do stvaranja dvaju blokova u Podunavlju, i čije su posljedice bile tada prenesene i na ekonomsko polje, jasno su upućivale na to da će podunavske države imati da se bore sa mnogim privrednim i finansijskim teškoćama. I kad se pitalo za uzroke tih teškoća, nije se vodilo dovoljno računa o tome da to zlo dolazi uslijed pomanjkanja privredno-političke saradnje u Podunavlju i njegove privredne trgovačke desorganizacije i desintegracije. Ovakvo stanje bilo je u prvom redu uzrokovano intransigentnim držanjem Mađarske i njenim revizionističkim aspiracijama. I tako je odmah u početku, pošto je učinjenja velika pogriješka, koja se danas tako teško osvećuje, — otpočela je sa politikom zajmova podunavskim zemljama. I kad se konačno uvidjelo da se ovo pitanje ne rješava finansijskim mjerama, jer one ne rješavaju problem nego donose samo časovito olakšanje, bilo je kasno. Jer dug podunavskih zemalja inostranstvu iznosi nešto više od 18 milijardi švic. franaka, što otpada na svakog stanovnika: u Mađarskoj 449 šv. fr. u Jugoslaviji 284 šv. fr., a najmanje u Čehoslovčkoj 131 šv. fr.

Kad se ima u vidu, da su Jugoslavija, Rumunija i Mađarska po svojoj strukturi agrarne države, u kojima preovlađuju mala seljačka gospodarstva, onda je jasno zašto je najteže posljedice u Podunavlju ostavila baš agrarna kriza.

Težak položaj u koji je zapala poljoprivreda podunavskih zemalja u doba opšte depresije ukazuje kod dublje analize, da ta kriza, koliko po svojim uzrocima, toliko i po svom karakteru, nosi specifično regionalno obilježje, i da ona nije samo isječak opšte krize u svijetu, pa su radi toga za njeno rješenje potrebni naročiti preduslovi i naročita sredstva.

1) Jedan od prvih uzroka agrarne krize u Podunavlju je nesumnjivo rascijep nekad jedinstvenog produkcionog područja. Poljoprivredna proizvodnja Podunavlja nije prije svjetskog rata prema svjetskom tržištu uopšte bila orjentisana. Tadanja ekonomska i socijalna struktura Podunavlja bila je takva, da je ono uglavnom pretstavljalo jednu zasebnu autarhičnu cjelinu, koja je sama sebi bila dovoljna.

Posljedica toga je bila da su se cijene na tom području obrazovale samostalno i da nisu stajale pod uticajem fluktuacije cijena na svjetskom tržištu, pa radi toga seljačka gospodarstva Podunavlja nisu bila niti su mogla biti izvrgnuta konkurenciji velikih i tehnički naprednih gospodarstva prekomorskih zemalja. I kad su prvi put, baš u doba agrarne krize, našla pred sobom prekomorske zemlje kao konkurente, došla su gospodarstva Podunavlja na rub propasti.

2) Drugi uzrok treba tražiti u političkim oprekama između dva suprotna tabora u Podunavlju.

3) Jedan od faktora koji se često zaboravlja, koji takođe pretstavlja jedan od bitnih razloga agrarne krize u Podunavlju, nalazi se u seljačkoj strukturi poljoprivrede ovih država.

Ovaka poljoprivreda nije mogla, naročito s lošim sistemom finansijske i kreditne politike, racionalizirati svoja gospodarstva, kako su to mogle i učinile prekomorske zemlje, kod kojih su baš radi toga troškovi proizvodnje znatno opali, pa im je i pored najnižih cijena proizvodnja još uvijek koliko toliko bila rentabilna.

Ali uprkos toga što je izvoz iz Podunavlja radi konkurencije bio

znatno otežan, a cijene produkata ispod troškova proizvodnje, morale su podunavske zemlje nastaviti sa proizvodnjom u dotadanjem opsegu i nije se moglo a ni smjelo pomišljati na ograničenje proizvodnje — iz dva razloga:

- a) radi potreba održanja kontinuiteta u produkciji ovih zemalja
- b) i drugo radi održavanja ravnoteže koliko privatnog toliko i državnog budžeta.

I sad se postavilo pitanje izvoza ovog suviška agrarnih proizvoda iz pojedinih država Podunavlja.

Taj izvoz stajao je naravno pod uplivom cijena na svjetskom tržištu. Trebalo je izdržati konkurenciju prekomorskih zemalja: U.S.A., Australije, Argentine i Kanade, čija su gospodarstva tehnički znatno naprednija i troškovi proizvodnje manji, te su i svoje proizvode mogli prodavati po znatno nižim cijenama nego što je to bilo moguće malim i većim neracionalno vođenim gospodarstvima u Podunavlju.

I, gospodo, upravo ovoj konkurenciji se ima pripisati onaj katastrofalan pad cijena agrarnih proizvoda.

A osim toga, uslijed lošeg ekonomskog stanja seljaštva, veći dio robe dolazio je prije vremena na tržište i time nezavisno od drugih utjecaja doprinio i sa svoje strane daljnjem padanju cijena. Jer danas seljak svih kulturnih zemalja proizvodi u prvom redu za tržište, te je uza sva nastojanja planske i kontrolisane privrede vezan za tržište i o njemu ovisan. To je, tako reći, mjerilo njegovog kulturnog stanja. U Danskoj je 93% ukupne seljačke proizvodnje određeno za tržište, u Švicarskoj 83%, a u Rumuniji 70%. Ja nažalost nemam statistike za Jugoslaviju ali držim da se rumunska statistika uz neznatne izmjene može i na naš protegnuti.

Pored agrarne krize, ima još jedan problem koji je za podunavske zemlje od najveće važnosti, a to je:

Problem dugova podunavskih zemalja prema inostranstvu.

Zajedno sa poljoprivrednom krizom izbio je i problem dugova u svoj svojoj težini. I kao što agrarna kriza u Podunavlju, nije bila samo običan odraz opšte krize, već je imala svoje posebne uzroke, tako i problem dugova u Podunavlju, nije samo isječak opšte kreditne krize u svijetu, već ima svoje naročite i dublje uzroke:

- 1) To je, u prvom redu, rascjepkanost kapitala, kao posljedica nestanka privrednog jedinstva u Podunavlju.

- 2) loše upravljanje tim kapitalima kod privredne izgradnje pojedinih nacionalnih država.

- 3) Zatim bijeg kapitala iz privrednih i političkih razloga u inostranstvo.

- 4) konačno, pad cijena agrarnih proizvoda, koji je, kao što je već naglašeno, u Podunavlju bio veći i po svojim posljedicama daleko teži nego li u drugim djelovima svijeta, što je dugove prema inostranstvu učinilo još većim teretom.

Pitanje dugova svih zemalja prema inostranstvu uveliko je pogoršalo činjenicu, što vjerovničke zemlje, a to su u prvom redu Francuska, Engleska i USA., uopšte ne uvoze agrarne proizvode svojih

dužnika iz Podunavlja ili to čine u neznatnim količinama. I ne samo to, nego one ovima kod nekih proizvoda još i same konkurišu.

Kod izvoza iz podunavskih zemalja dolaze na prvo mjesto Njemačka i Italija. Ove zemlje nisu vjerovnici Podunavlja, a s druge strane njihove finansijske prilike su takove da uvezenu robu ne mogu platiti u gotovu.

Pitanje dugova olakšano je, doduše, do neke mjere time što su valute u kojima veći dio dugova i kamata mora biti isplaćivano, devalvirano, ali to još nije dosta, niti se tim to pitanje može ili smije smatrati riješenim.

Glavna zapreka rješenju pitanja dugova podunavskih zemalja prema inostranstvu ostaje i dalje pomenuta opteka u kretanju izvoza robe iz Podunavlja i kretanju kapitala, a to je samo dokaz više da se ovo pitanje, koje za budžete podunavskih zemalja predstavlja osjetljiv

Nebojša na Dunavu Kula

teret, ne može riješiti bez aktivne i uvidavne saradnje vjerovničkih država.

Poslije ovog sumarnog pregleda nekih elemenata, koji sačinjavaju bit podunavskog pitanja, ja ću se sada samo ukratko osvrnuti na razne **pokušaje za rješenje tog pitanja.**

Prvi pokušaj za rješavanje tog pitanja pretstavlja konferencija u Porto Rosa, koju je već 1921 sazvala Italija i na koju su bile pozvane sve podunavske zemlje. Ovo je ujedno prvi službeni sastanak predstavnika podunavskih država, poslije sklapanja mirovnih ugovora. Ali je ovaj prvi pokušaj uslijed nedovoljne pripreme, kao i mnogi drugi koji su zatim slijedili, ostao nažalost bez rezultata.

I kasnije, što je kriza u Podunavlju bila teža, to su i konferencije koje su se bavile tim pitanjem bile brojnije. Naročito je mnogo bilo t. zv. agrarnih konferencija, koje usprkos svih nastojanja nisu dale praktičnih rezultata. Nakon toga su i pojedine velesile koje su u Podunavlju privredno i politički zainteresovane, stale podnositi vlastite predloge za rješenje podunavskog pitanja.

Tako je 2. III. 1932 iznjela Francuska svoj plan za rješenje ovog pitanja; to je t. zv. Tardieuev plan, koji je predviđao rješenje krize u Podunavlju putem preferencijalnih carina i sistema kontingenata. — Na konferenciji 4 velevlasti koja je nakon toga održana u Londonu odbile su Italija i Njemačka Tardieuev plan, ali su zato na konferenciji Međunarodne trgovačke komore u Innsbrucku svi predstavnici podunavskih zemalja osim Austrije prihvatili francuski predlog. Ali radi negativnog držanja Austrije, te otpora Italije i Njemačke, Tardieuev plan je propao.

I na svjetskoj konferenciji u Londonu 1933, bilo je također mnogo govora o podunavskom pitanju, ali je i ova konferencija, u koju su mnogi polagali tolike nade, završila sa neuspjehom.

Nakon svega toga, a valjda i pod uticajem toga podnosi Italija koncem septembra 1933, svoj projekat za rješenje podunavskog problema. Baza ovog projekta je također preferencijal. Austrija bi po njemu imala dobiti industrijski, a druge zemlje žitni preferencijal, koji bi se imao protegnuti i na stočne proizvode.

Ali jak otpor sa strane Njemačke, učinio je da je ovaj talijanski predlog doživio sudbinu mnogih drugih. Sporazumom u Strezu, koji je zaključen 1935 g. između Vel. Britanije, Francuske i Italije, odlučile su ove tri velesile da pitanje Podunavlja riješe na jednoj konferenciji podunavskih zemalja. Saziv ove konferencije bio je povjeren Mussoliniju. Ali radi sukoba koji je neposredno nakon toga nastao između Italije i Abisinije do saziva ove podunavske konferencije nije uopšte došlo.

A Podunavlje je i dalje ostalo razdvojeno u 2 politička i ekonomska tabora, t. zv. države rimskog protokola, Austrija i Mađarska, pod vodstvom Italije, s jedne strane, i Mala Antanta — s druge strane. Politička sankcija prema Italiji je ovu podvojenost još više podvukla. Međutim, gotovo neposredno i u vezi s tim događajima razvoj opštih političkih prilika u Evropi, pošao je pravcem koji je imao za posljedicu da se ekonomska situacija podunavskih zemalja stala naglo i neočekivano popravljati.

Danas više za podunavske države ne postoji problem kako i kuda da izvoze svoje poljoprivredne proizvode, jer se njihovi produkti traže danas na svim tržištima Evrope i one danas za velevlasti predstavljaju dragocjen izvor sirovina. —

Ova nagla konjunktura uzrokovana je uglavnom slomom sistema kolektivne sigurnosti i opštom utakmicom u naoružanju. I kad se znaju uzroci ovog časovitog prosperiteta, onda se samo po sebi nameće pitanje: koliko će ova i ovakva konjunktura trajati? Odgovor na ovo pitanje predstavlja jednu stvarnost koja je, uprkos današnjih ratnih zapleta u Španiji i na istoku pitanje Podunavlja postavila opet u prvi red evropske politike, kako to najbolje dokazuju učestala putovanja evropskih političara i pojačana aktivnost njihove diplomacije.

S druge strane možemo konstatovati utješnu činjenicu, da je poslije tolikih peripetija i nastojanja nastupilo osjetljivo poboljšanje političkih odnosa između Male Antante, s jedne, i Mađarske i Austrije — s druge strane.

Poslije konferencije Male Antante u Sinaji a naročito poslije nedavnih pregovora predstavnika podunavskih država u Ženevi, izgleda da će zahtjev Mađarske za vojnom ravnopravnošću biti riješen obostranim sporazumom.

Iskustvo ovih 19 godina pokazalo je svu štetnost stvaranja blokova u Podunavlju, i dokazalo da Austrija i Mađarska ne mogu sami za sebe sačinjavati jednu zdravu i sposobnu ekonomsku cjelinu, ko što to ne mogu uprkos svih nastojanja ni države Male Antante, čije ekonomski interesi uslijed razlike u privrednoj strukturi znatno divergiraju. — Odatle i potreba da sve države Podunavlja već jednom otpočnu sa politikom prijateljstva i saradnje. Jer zlo od kojega trpi Podunavlje ne proizlazi, kako se to ponekad u inostranstvu želi da prikaže, od ugovora o miru, nego je ono rezultat politike rivaliteta i mržnje koja, je često bila alimentirana po inostranstvu, kako je to ispravno u jednom vrlo zapaženom članku podvukao uvaženi francuski finansijski stručnjak Joseph Caillaux.

Dosadanje iskustvo pokazalo nam je i to da rješenje može uslijediti samo i jedino direktnim sporazumjevanjem podunavskih država bez posredovanja velevlasti. To zato jer sve dosadanje inicijative velesila imale su u prvom redu u vidu njihove političke i privredne interese i ciljeve, a tek onda interese i potrebe Podunavlja. Zato podunavske države moraju uzeti inicijativu u svoje ruke. To ne znači otklanjanje velesila, jer se bez njihove aktivne saradnje ovo pitanje ne može trajno riješiti, ali to znači eliminisanje onog negativnog uticaja inostranstva koji je dosada učinio toliko zla.

Pred nekoliko dana napisao je poznati mađarski ekspert za Podunavlje Dr. Hantoš jedan lijep članak u kome se pored ostalog dotiče i preokreta mađarske politike, — ako se o jednom preokretu uistinu i radi, a ne samo o časovitoj promjeni taktike, — kojim su mađarske revizionističke aspiracije svedene na pravu mjeru i dobile konkretnu formu u zahtjevu mađarske vlade za boljim postupkom sa njenim manjinama. Te pominjući nedavne predloge u Ženevi, pita se ovaj bivši mađarski državni tajnik: gdje bi Podunavlje danas bilo, da su prije

15 godina u tadašnjoj mirnoj atmosferi otpočeli pregovori između podunavskih država?

Mi možemo iskreno pozdraviti ovo priznanje uvaženog mađarskog ekonomiste i dodati s naše strane, da još nije kasno, samo treba raditi na stvaranju atmosfere prijateljstva i saradnje, i mi se nadamo da će oni koji odlučuju biti dorasli težini problema i zahtjevima koje njegovo rješenje na njih postavlja.

О ПОЛНОМ ОБАВЕШТАВАЊУ ДЕЦЕ

д-р Дим. Кристић (Р. К. Петровград)

Сексуална наука, учење о полности живих бића, није строго ограничена наука. Њен материјал спада у домену филозофа, биолога, медицинара, јуриста, националних економиста и статистичара. Свакако би добро било и са ових подручја ову тему обрадити. Ја ћу покушати поред свег тога да је издвојим од те многостраности и да је посматрам хладно са медицинског гледишта. Лекар треба у првом реду да је васпитач, јер је много лакше болести спречити, него већ оболеле лечити; лекар показује начине како да се човек бори против опасности које га опкољују, како да их избегне; пред њим се откривају породичне трагедије и комедије, које се пред страним очима опрезно скривају; Он може да утиче својим саветима и опоменама, и на тај начин да постане васпитач новог човечанства, јер у његовим рукама почива здравље будућих генерација.

Узео сам ову тему јер сам као венеролог имао прилике да видим велики број сексуалних порока, настраности, болести и патњи наше деце и младежи. Иза затворених врата лекарске ординације спустио сам се дубоко испод површине видног живота у подземни свет дечијих мисли и радња, чије скривене стазе и дела су непозната родитељима и васпитачима. Деца то њима никада не би признала јер су им родитељи утерали страх у кости најсвирепијим средствима: потцењивањем, омаловажавањем и неистинама, да је полност нешто гадно, срамно и одвратно о чему се никада не сме говорити. Али када се са дететом говори озбиљно, имајући увек пред очима његово доба и способност схватања, оно отвара своју невину, непокварену душу и поверава се.

Дозволите да будем мало индискретан и да изнесем, од многих, само неколико примера из своје лекарске праксе, како из најотменијих и најбогатијих, тако и из најсиромашнијих кругова и породица.

Код једног ученика петог разреда гимназије констатовао сам свеж сифилис на гениталијама. Од њега сам дознао да се није заразио полним сношајем, већ га је један перверзан тип заразио језиком. За то му је плаћао сваки пут по 50 динара.

Приликом једне полицијске рације ухваћен је у хотелској соби код железничке станице један пар ђака путника у постељи. Она шести, а он седми разред. Мојом интервенцијом ова афера

није избила на јавност. Полни сношај и венерична оболења међу средњошколском младежи су на дневном реду.

Ученица четвртог разреда, трудна у шестом месецу; она тек напунила 14 година, — дете у детету, отац 16 година. — У вишим разредима чешћи су случајеви зачећа, те их нећу више помињати.

Мушко дете, осам година старо, заражено трипером од своје 15 годишње тетке. Родитељима није хтело признати извор заразе. Мени је, када сам отстранио родитеље, у току 5 минута, испричало све. — Венеричне заразе код деце од 3 године до пубертета имамо стално у болници и у амбулантама. Зараза потиче најчешће од служавки, гувернанти и родитеља.

Једанаест година женско дете — блудница итд. итд.

Таквих примера бих могао ређати дуго и много, а још више би могао навести неуролог и психијатер о неурозама и психозама деце и одраслих, које потичу услед нерационалног васпитања и живота у сексуалном смислу. Они су читаве књиге исписали о тим случајевима.

Свакодневне чињенице и статистике показују жалосну чињеницу да сексуални преступи осетно расту у нашем модерном, културном животу... Моралист у овим жалосним чињеницама не види ништа друго него опадање морала.

Али лекару истраживачу намеће се мисао да ова појава у модерном, социјалном и културном свету стоји у вези са већом нервозношћу последње генерације уколико ова даје неуротичне индивидуе, узбуђује сексуалну сферу, гони на сексуалне злоупотребе и код сталне пожуде, а потиснуте полне способности води первезним поступцима.

По **Фрајду**, основни нагон свих нагона, сексуални, не слаже се са културом, и зато га култура потискује. Али отуда и страдање: све неурозе произлазе из тог потискивања и незадовољавања нагона.

Адлер је детронисао ерос из средишта целе науке о психогеном пореклу неуроза. На место ероса он поставља тежњу за моћ — махтштребел, која је у сваком детету урођена. Али, ко потискује жељу за моћи (егоизам и хипериндивидуализам), ствара опет неурозу.

Знање и здравље су најбољи психоаналитичари. „Комплекси“ се не јављају онде где је тело чврсто а памет бистра.

Зато се ја овде нећу даље освртати на психоанализу нити на разне научне теорије о овом питању, већ ћу само да изнесем практичне примере и предлоге који би се могли искористити за сексуална обавештавања деце. Разуме се, да они почивају на научној бази и да подлежу критици садашње науке.

Како је обавештење одрасле младежи у јавним предавањима данас већ признато и у пракси се спроводи, неће ни то бити моја тема. Тим предавањима је сврха да сачува већ полно зрелу младеж од венеричних болести, полних настраности и опасности од проститутки. То су мере са којима се нећу овде задржавати.

Ја ћу покушати изнети: како треба деци од првог почетка то

објашњавати, и како их треба даље у полним сферама стално водити.

Ја ћу у главном да ударим против традиционалних рода и цигана који доносе децу, што сматрам за много важније и теже него поуке већ старијој омладини како да се сачувају од венеричних болести.

Зашто је то важније? Јер све зло долази од лажног стида који ми уливамо у још чисту и невину душу малог детета. А треба ли веће осуде и има ли тежих последица од усађивања неистинне деци? Доцније чује дете из истих уста: „Говори увек истину“, „Ко лаже тај и краде“ и томе слично. А слагали су му или одбили да кажу истину баш ти који га сада уче истини.

Када сам пре неколико година држао предавање на Петровградском Народном универзитету о проституцији, морао сам да мењам наслов и подвргнем предавање цензури тадашњег одбора Народног универзитета, у коме су онда седела све старија господа, да не би, по њиховом схватању, нешто срамно и неморално говорио. — Лажан стид код одраслих.

На јавним предавањима омладини, чим сам почео говорити о полности, нарочито код женске омладине, падају погледи доле к земљи, лица се зацрвене од стида. Професори нађу за добро да не присуствују, јер се и они са омладином исто тако лажно стиде.

Кад сам деци пред пубертет и за време пубертета држао предавање и рекао: „Вас ће, децо, свакако интересовати како сте постали и дошли на свет“, пукао је срамежљив кикот... Сви су осетили како је то голицава и срамна тема.

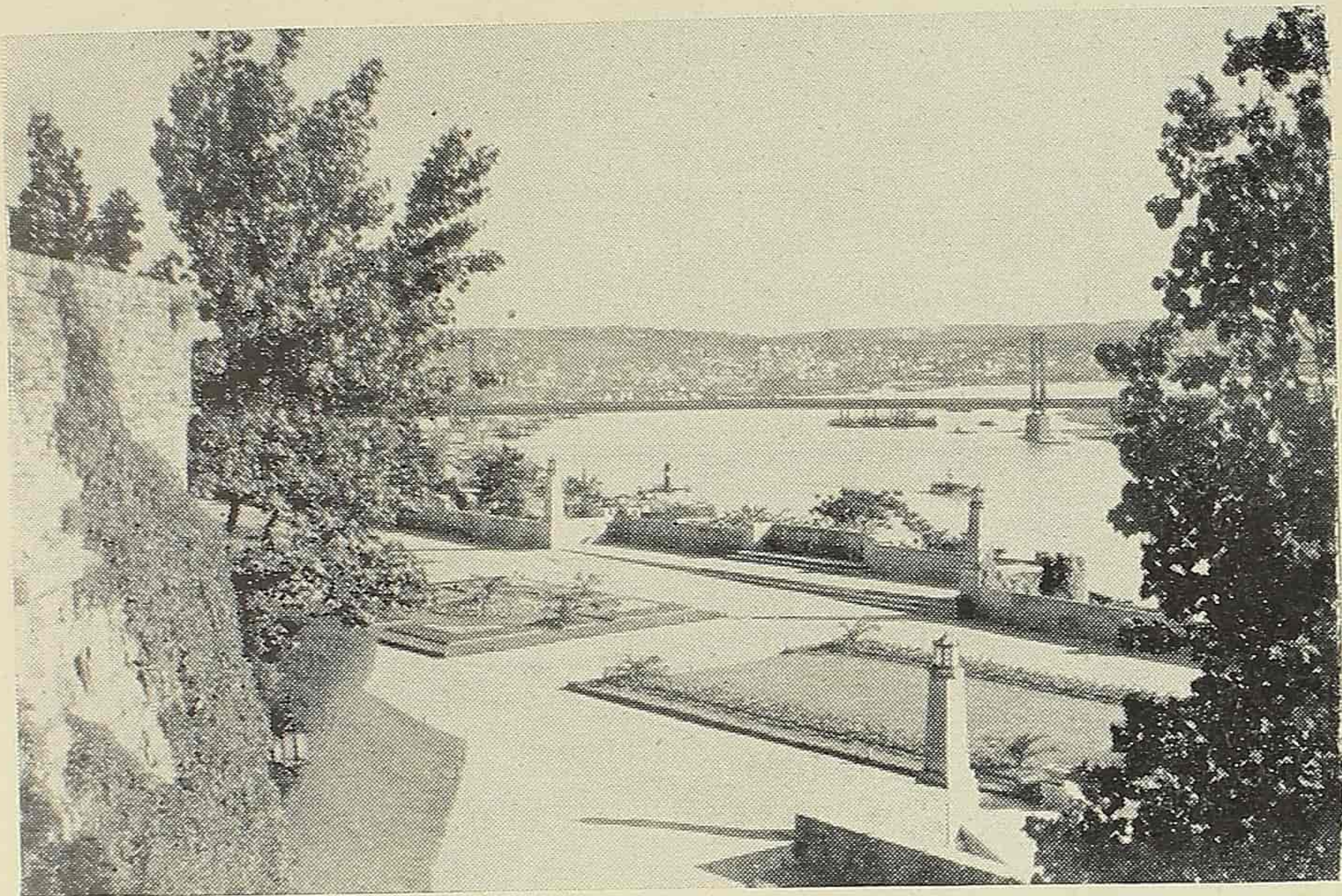
Један школски надзорник у оближњем селу дао је другом разреду основне школе задатак да свако дете напише три реченице. Неки шврћа написао је следеће: „Петао скаче на кошку. Гусак скаче на гуску. Патак скаче на патку“. Учитељица, скандализована оваком дрскошћу, покушала је да од надзорника сакрије ову задаћу. Ово сеоско дете још није зачудо било инфицирано лажним стидом.

Кад се дете венерично разболи или пође сексуалном странпутицом, због лажног стида се не поверава родитељима и преће пропасти и пропада него што ће се поверити родитељима, који су најпозванији да му помогну и да га изведу на прави пут. Али они то ништа не знају, већ верују да њихово дете о таквим стварима ни појма нема.

Све то због лажног стида. Па откуд тај лажни стид, где му је корен? Је ли он урођен? Ево, ја ћу вам казати. Ми знамо да роде не доносе децу, али можда нисмо знали да оне доносе лажан стид.

Шта још доносе те традиционалне легенде? Оне доносе неурозе и психозе, које болести се већ убрајају у лудило. Симптоми тих болести су неразложен страх, разне фантазије, снови, и несанице које воде до самоубиства и убиства, а које само лекар неуролог може да излечи кад им нађе корен. А оне нису најчешће у рђавом васпитању у сфери полности. Те традиционалне легенде

утичу на модернизирање и стварање карактера, части и поноса у детета, а у буђењу осећања части и самопоуздања лежи морална снага, читав морални ослонац детета и каснијег човека. Та традиција ствара вечити јаз поверења између детета и васпитача, и дете никада неће опростити што је у тако важним стварима преварено.

Beograd: Kalemegdanska terasa

Мислим да ћемо се сви, као васпитачи, сложити у томе да је неокрњено поверење камен темељац за могућност уплива на изградњу карактера. Даље, да на васпитање не утиче никад толико поука колико пример. Како старији певају, тако млади цвркућу, а неистина остаје неистина, па ма она долазила из најбољих намера и побуда.

Тиме што на озбиљно питање не дајемо озбиљан одговор ми сами усађујемо клицу гаднога и неморалнога у отворену чисту душу дечију, ми сами гурамо децу у мрачан и прљав ћорсокак.

Сви неспоразуми који постоје између одраслије деце и васпитача и родитеља, какви су данас на дневном реду, догађају се највећим делом баш због неспретности полног објашњавања. Зашто не узимамо озбиљна питања озбиљно? Само зато што долазе из дечијих уста? Зашто сматрамо дечија питања као добар виц? Зар не увиђамо да тиме извргавамо дете увреди и уливамо у њега осећај мање вредности. Осећај потчињености и неспособности интелектуалне остаје због тога често кроз цео живот; културни људи не треба никада да потискују појаве интелигенције. Дете се мора озбиљно схватити од првог дана живота и сматрати

као личност — достојна старијих — нарочито када са пуно поверења запита: Овде је једна загонетка, реците ми њено значење. „Зато си још сувише глуп и мали“ то су речи са којима се такође извлачи из неугодне ситуације, као да се природна радозналост да отстранити.

Из досадањег мог разлагања излази да деца морају стално живети у таквој околини у којој никакви покушаји за заташкавањем о полним стварима не смеју изазвати драж за нечим скривеним и тајним. То би била основа и принцип. Увек само са те базе треба полазити. Како да створимо ту базу?

У идеалним случајевима ствара се та база сама од себе тиме што дете без икаквог нарочитог поучавања расте и живи, нарочито у нашој аграрној земљи, где има прилике да види полне радње у царству домаћих животиња. Одмах ћу поменути шта при томе не треба чинити. Кад мала деца, још око три године, гледају парење животиња, нарочито пред старијим, ови не треба да се плаше и стидљиво збуне; не треба децу без разлога одстрањивати, кажњавати или на безазлена питања: шта се догађа, — сакривати истину.

Како да се у таквим случајевима снађемо? Кад са детенцем заједно гледамо на пр. стадо крава, треба да се с њиме заједно радујемо дивној игри животиња, и малом створу треба да растумачимо да је то скакање животиња игра, као што се деца и међу собом боксују, рву и вијају и да те животиње никакво зло не чине једна другој, већ се међу собом воле.

Даље, треба дете упозорити како се животиње једне с другима милују и љубе са својим великим њушкама и језицима. Како би то другачије и могли спровести; и комика те ситуације морала би изазвати задовољан смех. Затим би сасвим једноставно и јасно требало рећи — како то мора бити, јер иначе крава не би добила теле, а ми не би добили млеко; даље би се нашло већ само од себе: колико дете пита, толико може и да схвати. Зато се полна обавештавања не могу извршити у једном или поновљеном акту, у једној или поновљеној поуци или предавању, већ се она морају чинити стално, према томе колико се дете развија и према томе колико може да разуме; а мерила за то су свагда: питања. Ако се васпитачи устежу да дају оваква и тачна обавештавања, онда смо стигли опет до оне тачке полног обавештавања где треба одрасле обавештавати. А зашто да се опиремо овој страсној радозналости, која је корен науке и дадиља васпитања.

Никад се не сме рећи: „Тако што не питају мала деца“, „Зато си ти још мали“. Само питање доказује да је природан развитак зрео за то. Не сме гласити одговор: „Зато си ти још глуп“, — него, напротив, изненађено треба питати: „Зар то још не знаш?“; — не потискивати, већ напред водити. Понеке поуке су потврде поверења, које дете дижу и за нас га вежу.

На неодговорена питања незадовољавају се деца и насрћу на одговор. Интересантна је кратковидост код одраслих кад својим ауторитетом, на пр. једним гестом руке или одашиљањем детета у шетњу, мисле да су проблем скинули са дневног реда за

увек; у ствари, они су се само извукли из своје дужности. Последња је: отуђивање, губљење поверења и проналажење мутних, прљавих извора, а тиме затрованост полних појмова, које кроз цео живот вуче као нешто гадно, грубо, одвратно, па, шта више, као нешто безобразно и неморално.

Свако здраво дете већ око треће године почне да разликује полове: мушко од женског. Телесни склоп изазива код њега извесну радозналост. Треба ли то од њих крити? Не треба их у знању и помињању даље водити. Зар да се наги пред децом појављујемо? Свакако треба прво децу показати голе при купању, па треба чак да се и одрасли покажу једном пред њима, јер се љубопитство појавило. Разуме се, не треба се демонстративно пред дететом наг показати, већ при купању, као случајно, али без тајанственог срама, са неусиљеном природношћу. Дете кад све види, постаје задовољено и настаје мир. На тај начин се голотињи одузима драж и настаје чиста безазленост. Ма колико се опирали начину привикавања голотињи, доказано је да та деца годинама пролазе поред старијих без икаквог нарочитог интересовања и, напротив, сачува се њихова чедност.

Играње деце истог или разног пола са гениталијама, под видом игре маме и тате, доктора и томе сл. долазе баш код оне деце где се све држи у тајности, где љубопитство није задовољено. А доцније, сазнају да су све полне радње старијих гадне и срамне, али их ови ипак чине, само крију од деце. Код многе деце изазива то тежак удар, јер су научили да је све полно ниско и гадно, па им сад изгледају и родитељи, које су пре сматрали светим и чистим и волели их, сад одједном окаљани и покварени. И на крају, дете живи у два света, у свету површног тобожњег изгледа, у коме се пристојно понаша, и у тамном, мрачном свету у коме старији врше прљаве радње а деца бар прљаво мисле. А прљавштина и полности постају им синонимни појмови. Дете се налази пред двоструким моралом: моралом којим га родитељи уче, и моралом којим родитељи живе.

Ова двојност морала повољна је за цепање душе и претставља плодно земљиште да се на њему развију разне душевне болести. Она води присилним неурозама, које ометају срећан живот детета и праве од њега слабог борца у арени животне борбе.

У породицама у којој деца дознају истину о захтевима полног нагона, о његовој моћи, опасности, о његовој узвишености и нискости овакви догађаји не могу да изазову душевни поремећај.

Учитељица Марија Лишљевска даје деци од 8 година, већ приликом наставе природних наука, на питање: „Откуд мала деца?“, отприлике овај одговор:

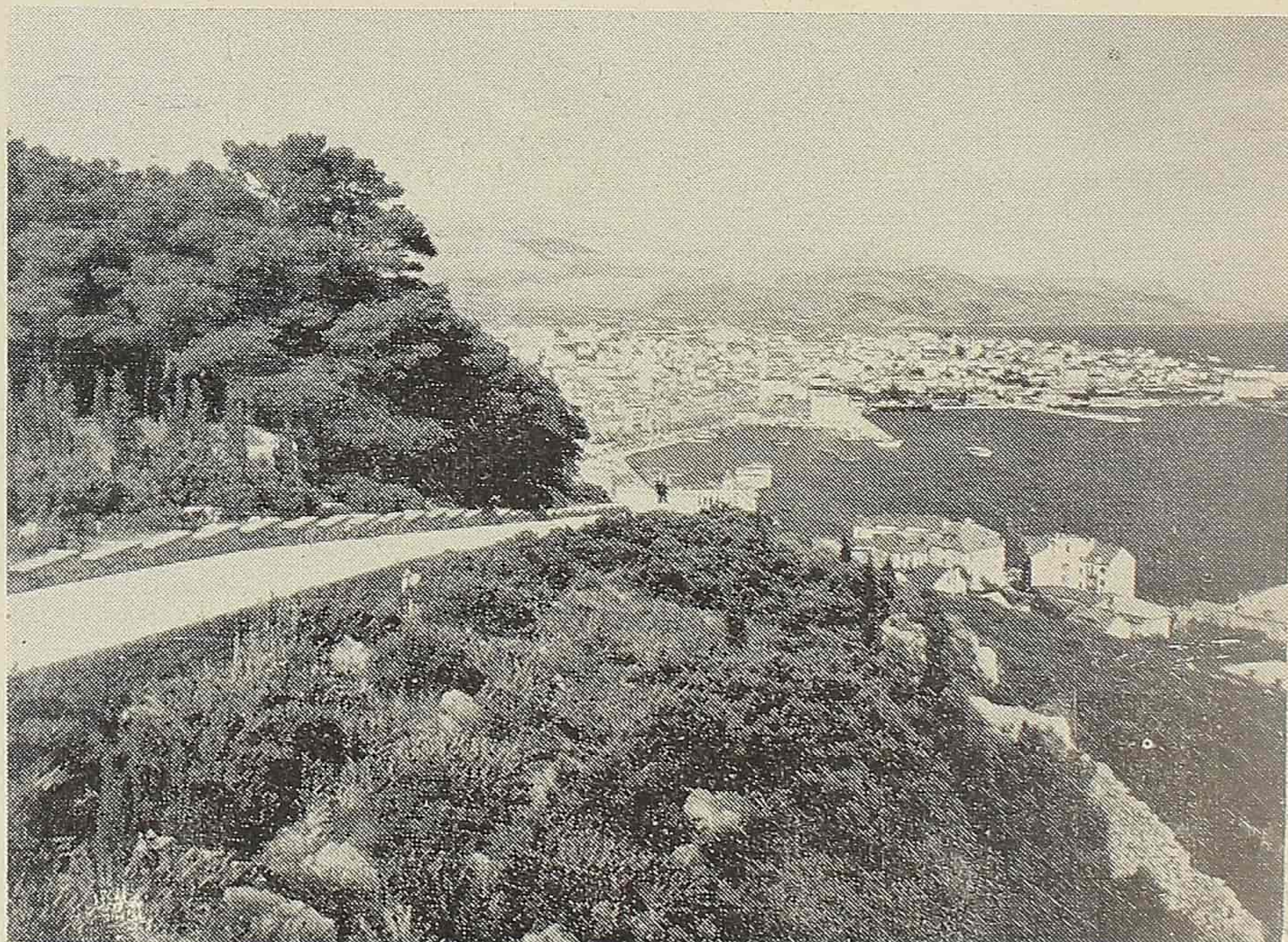
„Дете се налази у мајчином телу; кад она дише, дише и оно; кад она једе и пије, добија и оно храну. Њему је тамо топло и сигурно. Постепено оно постаје веће и креће се. Мора се мало и скупити јер је унутра врло тесно. Мати осећа да оно живи; она се јако радује и спрема му кошуљицу, хаљиницу и постељицу. Назад је оно довољно дорасло. Мајчино тело се отвара и дете до-

лази на свет. Мати га са радошћу узима у наручје и доји га својим млеком. Ту она застаје и пита: А да ли бисте желели да видите једно дете? Да, хоћемо, чују се, разуме се многи гласови као одговор. Тада она намести слику, репродукцију данашњих медицинских атласа. Утроба мајчина посувраћена, дете лежи и спава. Тада им она каже: тако си и ти лежао у утроби своје мајке. Њој припадаш више но ма коме другоме на свету. Зато је мораш увек волети и поштовати."

Тиме је задовољена дечија радозналост. Она је ослобођена сваког истраживања са друге стране по ћошковима и улицама. А са извора живота разастрт је вео страве.

Данас се полно објашњење чини најчешће са свечаним сценама и у мучним часовима. Оно је једнако мучно за родитеље као и за децу, јер је проткано тајанственим срамом и још тајанственијим говором и објашњењем. Кад у једној породици говоре о рађању, љубави, постојању и смрти са озбиљношћу и истином и неусиљеном природношћу, научи дете врло лако да природу сматра као природно. На тај начин се ствара погодна атмосфера, која дозвољава детету да истинито говори и пита, у убеђењу да ће добити истините одговоре.

Ако чинимо тако, нећемо упропастити у деци и последњи траг чисте, безазлене љубави и идеалног схватања оног односа који треба да влада између мушкарца и жене.

Split: Pogled sa Marjana

Nedavno je dovršeno izdanje poslednjeg, tridesetipetog sveska „Enciclopedia Italiana”, dela koje prelazi okvir talijanske nacionalne sfere, koje i u svetskoj literaturi predstavlja događaj prvog reda.

Svaki kulturni narod kad dođe do spoznaje svog posebnog individualiteta i kad oseti da raspolaže s dosta duhovnih i materijalnih sredstava, ima potrebu da duhovne elemente, koji čine njegovu kulturu, sakupi u jedno djelo.

Enciklopedije su uvek nacionalna dela, — produkt i izraz nacionalnog htenja i nacionalne afirmacije.

Prva поблиže nam poznata enciklopedija nastala je u Grčkoj. To je delo Aristotelovo, koje sadrži njegovo znanje i gledanje na tadašnji svet. U Rimljana izdaje Plinije Stariji „Prirodnu povest”, zbirku tadašnjeg rimskog znanja o prirodi.

Nakon nekih neuspelih pokušaja krajem srednjeg veka, nastale su u drugoj polovini 18 stoleća, istodobno u Francuskoj i Engleskoj, enciklopedije u kojima je uistinu obuhvaćeno celokupno tadašnje znanje.

U Francuskoj su D’Alembette i Diderot izdali od 1751 do 1772 god. svoj glasoviti „Dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers” u 28 svezaka, sa kasnijim dopunama u 5 svezaka od god. 1776-77 i dva sveska indeksa od godine 1780. Presudni uticaj tog dela, prvo na francuski narod, a zatim i na tadašnji čitavi kulturni svet, svima je poznat, a naročito uticaj na francusku revoluciju, te na daljnji politički i kulturni razvitak Evrope. Francuska Enciklopedija bila je više nego riznica ondašnjeg znanja, ona je bila i koncepcija i program novog svetskog naziranja.

Istodobno nastala je u Engleskoj Encyclopaedia Britannica, delo ne manje važno od francuskog. Samo što je područje njenog uticaja bio više izvan-evropski svet.

Prvo izdanje „Encyclopaediae Britannicae”, u tri sveska, izašlo je od god 1768 do 1771. Godine 1932 dovršeno je četrnaesto izdanje.

Tokom 10 vekova nastale su daljnje enciklopedije. U Francuskoj Larousse, u Nemačkoj Mayer i Brockhaus u Španiji, Severnoj Americi i drugde.

U 20 stoleću, posle svetskog rata, novo nastali i snažni politički i kulturni narodni individualiteti smatraju jednom od svojih najprećih zadataća da izdaju podatke o svojoj kulturi i životu u prošlosti i sadašnjosti i da iznesu svoje gledanje na svet. Tako nastaju enciklopedije u većem ili manjem opsegu u Italiji, Rusiji, Čehoslovačkoj i drugde.

Ruska Enciklopedija je izvan Rusije malo poznata. (Izašla je „Literaturnaja enciklopedija” u 4 ili 5 svezaka i „Boljšaja sovjetskaja enciklopedija” u dvadeset svezaka.) U Čehoslovačkoj izdan je „Češki prirodonaučni rječnik”. U nas je taj rad počeo prvi Stanoje Stanojević, koji je u izdanju Bibliografskog zavoda u Zagrebu izdao „Narodnu enciklopediju srpsko-hrvatsko-slovenačku”. Narodna enciklopedija je imala 146 saradnika i izašla je u 4 sveska svega na 4400 stranica godine 1928. Ta se Enciklopedija bavi samo našim narodnim tekovinama, dok godine 1936 „Minerva leksikon” u jednom svesku od 1600 stranica obuhvata i domaći i strani život i kulturu. Osim tih izišao u Beogradu Petrovićev leksikon pod naslovom „Sveznanje”.

U Italiji je god. 1937 dovršeno sa 35 sveskom „Enciclopedia Italiana“ koja je započeta 1925 godine.

Nakon nekih pokušaja u Rinascimento i Risorgimentu — koji nisu do kraja uspjeli — našao se je u prvim godinama nakon pobjede fašizma čovek, industrijalac, Treccani, koji je godine 1925 ponudio Mussoliniju svotu od 3 miliona lira za izdanje jedne talijanske enciklopedije. Službeni su krugovi prvo otklonili poklon u tu svrhu i savetovali mu da kupi jedno delo o umetnosti „Biblia di Borso d'Este“, i da ga u raskošnoj i modernoj opremi izda.

Kako to nije bila nakana Treccanijeva, to je on na svoju ruku nastavio rad oko izdanja talijanske enciklopedije i pošto mu je uspelo zainteresovati za svoju ideju nekoliko jakih privrednih ustanova (Banco di Napoli, Banco di Sicilia, Monte dei Paschi di Siena, Istituto poligrafico di Stato i Istituto Nazionale delle Assicurazioni, koje su dale svaka po 5 miliona lira za Enciklopediju Italianu), pristupio je izvođenju svoje nakane. Sada, kada je posao bio ozbiljno fundiran, dozvolio je Mussolini osnivanje „**Istituto della Enciclopedia Italiana**“. Upravitelj Instituta postao je senator Gentili, bivši ministar prosvete, poznat po svojoj reformi škole, osobito srednje, koju je oslobodio mrtvog formalizma i postavio je na podlogu živog i širokog humanizma. Oko Gentilija sabrala se doskora jedna duhovna elita nove Italije — preko 2500 književnika, naučnika i specijalno kao saradnici, direktori i redaktori.

Po Gentiliju nastojalo se u svemu sačuvati naučni karakter i potpunu samostalnost prikazivanja. Bio je dozvoljen svaki misaoni i umetni smer; — jedino tamo gde se to smatralo potrebno, dodane su na kraju pojedinih prikaza obrazložene izjave redakcije: da smatra izražene misli pogrešnima ili neispravnima.

Na primer čitajući članak o Marksu možemo razabrati da je taj nemački sociolog prikazan nepartiski i objektivno, čak ponegde i pohvalno. Samo na kraju članka ima dodatak u kojem se pobijaju njegove teorije. Isto tako se postupalo kod članka o Benedettu Croce-u i drugim protivnicima fašizma. Za pojedina područja, za koja se u Italiji nije moglo naći odgovorajućih saradnika, uzeti su saradnici iz inozemstva. Njihov broj iznosi oko 200, dakle oko 10% od broja svih saradnika.

Za obradu pojedinih predmeta tražile su se uvek osobe za koje su postojali dokazi da su se tim bavile čitav život. Tako je fašizam obradio Mussolini, radiotehniku Marconi, futurizam Marinetti, aeronautiku Balbo, ratne invalide Delacroix itd. Katoličku teologiju i katoličku crkvenu povest obradili su katolički sveštenici, protestantsku teologiju protestantski. Enciclopedia Italiana ima po Gentiliju isključivo zadaću da služi istini, jer je on uveren da se to vrši bolje objektivnim prikazivanjem nego li jednostranim.

Postoje dva glavna tipa enciklopedija: tip Larousse i tip Encyclopaedia Britannica. Tip Larousse ima fragmentarni karakter, u njemu je prikazan velik broj reči — 300.000. Svaka je reč samostalno obrađena. Tip Encyclopaedia Britannica ima monografski karakter, ima ograničen broj prikazanih primarnih reči i veliki broj sekundarnih reči koje se nalaze u sadržaju primarnih i koje se mogu naći pomoću indeksa u poslednjoj svesci. U Britanskoj enciklopediji ima 43.000 primarnih i 500.000

sekundarnih reči. Saradnici u Larousse-u su anonimni, a u Britanskoj enciklopediji potpisuju članke. Konačno, Larousse je popularan i dobro služi za brzo orijentisanje, ali za dublje upoznavanje treba preći više svezaka. Encyclopaedia Britannica je znanstvenija i daje iscrpan i potpun prikaz obrađenih predmeta.

Talijani su se odlučili za tip Britanske enciklopedije.

Enciclopedia Italiana ima 90.000 primarnih i 700.000 sekundarnih reči. Ima 12 svezaka više od engleske i 3 puta toliko slika.

Encyclopaedia Britannica ima 250 miliona slova, Enciclopedia Italiana 350 miliona. Britanska enciklopedija teži sa svim svescima 40 kg., a talijanska 140 kg.

Enciclopedia Italiana stajala je 100 miliona lira, od toga su osobni izdaci (honorari i plate) iznosili 35 miliona lira. Izdana je u 25.000 primeraka. Ne bi bilo moguće taj ogromni kapital moći unapred uložiti u celosti u poduzeće, da nije dobro organiziranom reklamom uspelo unapred osigurati 14.000 pretplatnika.

Zasluga za izdanje enciklopedije ide stoga celom talijanskom narodu, svima Talijanima.

Talijani su uvereni da su se svojom enciklopedijom afirmirali u čitavom svetu, što im dokazuju brojni pohvalni prikazi sa sviju strana.

I mi u Zagrebu imamo u Sveučilišnoj knjižnici i valjda još na nekoliko mesta Talijansku enciklopediju. Kako je talijanski jezik kod nas, osobito u zapadnom delu države, dosta poznat, nema sumnje da će Enciclopedia Italiana biti za veliki broj naše inteligencije izvor znanja, pa je stoga ovo veliko italijansko delo i za nas od snatne važnosti i vršiće besumnje znatan upliv na duševni horizont mnogih naših ljudi.

Sveti Naum na Ohridskom jezeru

Поштовани и драги гости, сестре и браћо, данањим састанком наш клуб заокругљује један кратак период своје историје, заокругљује један размак времена који је испуњен са 100 радних састанака ротара у Нишу. Равно пре 100 недеља Ротари Клуб Ниш имао је свој први званични и радни састанак, састанак на коме је инаугурисан и признат за члана Р. И. Ово је први и скромни јубилеј нашег ротарског рада, први јубилеј којим доказујемо да је и ова ћелија наше светске другарске заједнице чврста, радна и за живот способна.

Као што је на првом нашем радном састанку поклоњена нарочита пажња нашој организацији којој смо се придружили као најмлађа браћа, тако ћемо се и на данашњи дан забавити идеологијом Ротарства, коју већ као искуснији Ротари познајемо, али коју још увек проучавамо и у којој се стално усавршавамо.

Пре 33 године адвокат Паул Харис настанио се у Чикагу да тамо практикује своје звање. У вртлогу велеграда, у средини која је стремилa ка материјалном богаћењу и међу људима за које је постојао само посао, Паул Харис осећао се усамљеним и напуштеним. Идеалиста по природи и души, несебичан и добронамеран, Паул Харис дошао је на помисао да оснује једно удружење пословних људи који ће међусобно гајити другарство и који ће се потпомагати као пословни људи. Своју замисао П. Харис ускоро је спровео у дело. На дан 27 фебруара 1905 год. одржан је први састанак тог новог удружења. Тог дана у Чикагу ударен је темељ Ротарству. То удружење састајало се сваке недеље једанпут по пословним локалима и канцеларијама појединих чланова, састајали су се наизменце сваке недеље код другог члана. Пошто су се тако састајали у ротирању назвали су свој клуб Ротари Клуб т.ј. клуб који се састаје у ротирању, у обртању. Спољни знак им је био један точак у разним облицима, док се 1924 год. није усвојио зупчаник са 24 зупца и 6 паока, који је и данданас симбол Ротарства.

Први Ротари клуб на свету имао је 16 чланова. Други Ротари Клуб основан је у Сан Франциску, затим су се оснивали клубови у С.А.Д., у Канади и т.д. Ротарство се убрзо раширило по целом свету тако, да данас има преко 4600 клубова са преко 192000 чланова. Такав брз и велик развој Ротарства најбољи је доказ колико је оно прихватљиво код свију народа и колико је од општег интереса по целокупно човечанство. Ротарство никоме не може бити од штете.

У Југославији први Ротари Клуб основан је у Београду, 1928 год., а данас имамо 32 клуба са преко 800 чланова.

Идеологија Ротарства је временом дограђивана, а дограђује се и данданас.

Данашњи Ротари клубови су удружења људи од посла и звања различитих струка. Од сваког посла и звања бира се па један или два члана. Сваки члан има своју класификацију — н. пр.

банкарство, продаја брашна, зубно лекрство, хирургија и т.д. Класификација претставља најмање 60% занимања и привређивања једног члана. На први поглед изгледа да ту нема јединства, јер је сваки члан другог занимања, али то није тако. Баш у тој разноврсности занимања ротара лежи највећа снага Ротарства, јер је на тај начин искључена конкуренција, обезбеђено је свестрано образовање и изграђивање чланова и пружа се свестрана могућност за делокруг ротарског рада.

Ротари су уједињени у идеалу служења као основици сваке честите делатности. Идеал служења и ротарско другарство су међународни, а по томе је наша организација међународна. Али од сваког ротара се захтева да буде добар грађанин и патриота своје Отаџбине, јер ко није привржен својој земљи, није ни добар ротар. Зато је Ротарство на првом месту национално, а тек на другом месту интернационално.

Наша девиза гласи „Служење изнад свега“ из чега проистиче практично правило да „Онај заслужи највише који служи најбоље.“ Тиме је јасно речено да Ротарство не пориче личну зараду, али је исто тако и истакнуто да лични интерес не треба да буде циљ једног ротара, већ да се на првом месту има да труди да служи интересима других, а када другима буде добро биће и ротарима. Значи, Ротарство проповеда заобилазни пут ка личној заради, проповеда да се до личне среће и благостање најбоље може доћи преко благостања и среће наших ближњих. То је срж ротарске идеологије.

Ротарство има 4 циља на којима сви једнодушно раде на целом свету.

1) На првом месту ротари служе у свом клубу у којему се труде да буду корисни и да међусобно гаје здраво и несебично другарство;

2) Други циљ Ротарства је служење у звању. У своме звању ротар иступа као етичан човек и са пуно поштења, идеализма и добре воље труди се да служи другима и да на тој начин подигне ниво свога позива.

3) Трећи циљ ротарства је да буду корисни својој заједници, општини у којој живе, и држави, настојећи да буду корисни иницијатори у културном и материјалном напретку свога места и своје Отаџбине; и

4) четврти циљ ротарства је да у међународним односима уносе добру вољу и споразумевање као основу за мир међу народима.

То је укратко наша философија, то су наши циљеви на остварењу којих радимо.

Служећи заједници, ротари воде бригу и о омладини, а у том циљу смо се данас састали на овом месту.

Ова недеља посвећена је омладини и у току првих седам дана у месецу мају ове године свих 4600 клубова на свету са преко 192.000 чланова посветиће своје састанке омладини као узданици на којима свет остаје.

Ротарство води бригу о омладини још од 1916 године а прва

упуства за ову врсту ротарског служења Р. И. публиковао је у години 1920-ој под насловом „Омладинско дело“.

Циљ Ротари клубова је да путем служења омладини учини све што Ротарство препоручује како би се од омладинаца створили честити и добри грађани. Зато Ротари клубови настоје да својим утицајем унапреде положај омладине код куће, у школи, при игри и при раду.

У том циљу Ротарство настоји да се потпомогне сваки омладинац како би се потпуно развио у духовном, физичком и моралном погледу тако, да би потпуно био спреман да успешно преброди многобројна искушења, на која сваки грађанин мора да наиђе, као и да се снађе у хаосу проблема пословног света. Тако охрабрени и изграђени омладинац, под искусним вођством етичких људи, ротара и неротара, прихваћа највиши кодекс етичких начела и придржава их се у свом грађанском и пословном деловању. Укратко речено, Ротарство жели преко својих чланова и њиховим утицајем и иницијативом, да васпита омладину у духу етике, јер тако воспитани омладинци ступају у живот са пуно идеала и добре воље и вођени начелима поштења, тактичности и отворености благотворно утичу на своју околинду.

Ротари веле: „Наши омладинци данас су још дечасти, али сутра ми желимо од њих да створимо ваљане грађане!“

Ротари клубови су најсавременије установе да раде на усавршавању омладине и у том смислу они су дужни да као иницијатори утичу на заједницу и разне организације да се старају за своју омладину. Исто тако су дужни да установе и утврде потребе омладине у животу и да с тиме упознаду одговарајуће органе своје заједнице и угледна удружења која се баве питањем омладине.

Као што смо малочас рекли, за ову врсту ротарског служења конституише се у клубу један пододбор за рад на усавршавању омладине. Тај пододбор може међу својим члановима распоредити рад тако, да сваки од њих води бригу само о једној фази рада. Рецимо, један се стара да се у граду омладини омогући физичко васпитање т.ј. да се оснују потребна спортска игралишта, купатила и др. Други има да води бригу о изгредима и деликтима омладине, који су неизбежни код младих људи, и ступа у везу са полицијом, судом, воспитним заводима и другим сличним организацијама, сарађује са њима и труди се да те штетне изгреде омладине ублажи и смањи разним мерама, а оне које су згрешили братски и очински саветује да убудуће не чине то што су учинили и у чију штетност су се уверили. Трећи води рачуна о хигијенским приликама и здрављу омладине, ступа у сарадњу са одговарајућим организацијама и стара се да опште здравствене услове поправи и да на омладину утиче у толико да се клоне забаве које могу бити убилачке по њихово здравље. Четврти члан овог пододбора настоји да омладинцима омогући да себи изаберу онај позив у животу за који су способни највише и за које имају највише наклоности и помаже им да изаберу струку њихове будуће каријере. Пети члан се стара да се омладинци развијају

у здравом националном духу и да постану добри патриоти. Шести члан је обавезан да поради да се донесу потребни закони у погледу искоришћавања радне снаге омладинаца т.ј. да се не дозволи експлоатација омладинаца у творницама, рудницима, на тешким радовима и т.д. Седми члан води рачуна о литератури омладине и да настоји да преко својих веза пропагира издавање само оних дела која могу за омладину бити од користи.

Дало би се набројати још безброј деловања која би спадала у дужност овог пододбора Ротари клуба, али углавном сва се она свODE на једно, а то је да се од омладинаца створе ваљани и честити грађани на којима свет остаје.

У Америци и другим напреднијим земљама, у којима је Ротарство јако развијено, ишло се и даље. Тамо су се основали посебни одбори у Ротари клубовима у чију дужност спада да врше надзор над омладином. Они надзиру број омладинаца у граду, воде статистику о деликтима и изгредима, надзиру штедњу омладине, суделују у разним омладинским удружењима, организују разне омладинске приредбе и спортске утакмице, излете у околину, у територијама других клубова и т.д.

Код нас, у Југославији, Ротарство у овом правцу радило је такође, али је наш рад у многOME спутаван недостатком разних установа које воде бригу о омладини, којих код нас има у веома чедном броју, а са којима Ротари клубови сарађују. Али наши већи клубови, као Загреб, Београд, Љубљана и други поклањају пуно пажње овој врсти ротарског служења и имају лепе успехе.

Ротари клуб Ниш је у лањској и овој ротарској години покло-нио пуно пажње нашој драгој омладини како својим награђним тематима, тако и интерним проучавањем овога рада. Узимајући у обзир да се наш клуб за непуне две године његовог досадањег рада изграђивао као почетник и улазио у суштину доста компликованог ротарског деловања, наши резултати нису ни најмање заостали од резултата других братских клубова.

Апелујући на сарадњу свих оних којима је поверена наша омладина, Ротари клуб Ниш се истовремено ставља на расположење за сваки корисни рад за драгу нам омладину и спреман је да у свако доба уложи своје скромне снаге за ову добробит наше Отаџбине.

На крају овог излагања из домена „Омладинског дела“, ја вам се, драги наши гости, сестре и браћо, најсрдачније и братски захваљујем на пажњи којом сте ме саслушали.

Предавање одржано на састанку који је био посвећен омладини, према инструкцијама Р. И., а којем су присуствовали директори, професори и 10 ученика овдашње Гимназије и Држ. трг. академије.

ROTARSKЕ RADOSTI. — Браћ др. D. Ilić (R. K. Skoplje), sin br. Milana Ilića industrialca (R. K. Skoplje) verio se sa kćeri br. Tase Tasića (R. K. Bitolj).

Naša rotarska čestitanja.

ROTARSKA IDEOLOGIJA U PRAKSI

Paris Rotary, časopis Pariskog kluba, donosi u 463 broju od 8 juna o. g. ovo veoma interesantno saopštenje:

U Shanghai-u, makako to čudnovato izgledalo, kao da vlada najveća sloboda . . . ali to samo u Rotari klubu.

Čujte šta nam priča rotar Edward L. Faupel, američki sudski činovnik za kineske stvari, o jednoj svojoj poseti koju je nedavno učinio tome klubu:

„Rotari klub u Shanghai-u zaista je međunarodni po svome sastavu. U 115 članova zastupljena je 21 nacija. 50% su Kinezi a ima i nekoliko Japanaca. Na sastancima se govori engleski. Pretsednik je Kinez i, svakog sastanka, drži do toga da pokaže živi primer služenja rotarskom idealu, pozivajući po više Japanaca za predsednički sto.

U doba kada su telegraf, prepiska i štampa strogo cenzurisani, japanski rotar Matsumoto, član kluba u Shanghai-y, predstavnik Agencije Domci novosti, doprineo je da se rotarska saopštenja drugim klubovima i Rotary International-i vrše sasvim slobodno.”

Eto uzvišenog primera da obodri sve rotare u vremenu kada rat jedne narode kosi a druge vreba, kada se ljudi zbog neslaganja ili uništavaju ili čekaju u zasedi.

STOCKHOLM

Stokholm prestonica Švedske, po svome položaju jedna je od najlepših prestonica u Evropi. Cela je na obali vode, koja daje svojim sjajem neobičnu draž prestonici, otuda se i zove: Severna Venecija; naročito leti, kada su noći vedre, interesantni su prelive svetlosti i dok beli brodovi plove ka plavim moreuzima arhipelaga svuda unaokolo lete galebovi stvarajući jednu idiličnu scenu.

Još u početku srednjega veka varoš je bila sagrađena na ostrvcu jezera Mälär tipično švedsko jezero čije se vode mešaju u vode baltičkoga mora. Impozantna fasada kraljevog dvorca; stara srednjevekovna crkva u kojoj su švedski kraljevi krunisani; Veliki Trg bogat sa svojim istoriskim znamenitostima kao i palata Vlastele. izvanredna po svojoj francuskoj arhitekturi, sačinjavaju i danas stvarni centar grada. Od tog doba varoš se razvija i postala moderan grad od 550.000 — stanovnika ali je sačuvao nedirnite stare kvartove, malene uličice i uzane prolaze u blizini zamka. —

Početkom septembra Štokholm, prestonica najstarije kraljevine u Evropi, biće mesto sastanka IV regionalne konferencije Rotary International Evrope, Afrike i Male Azije.

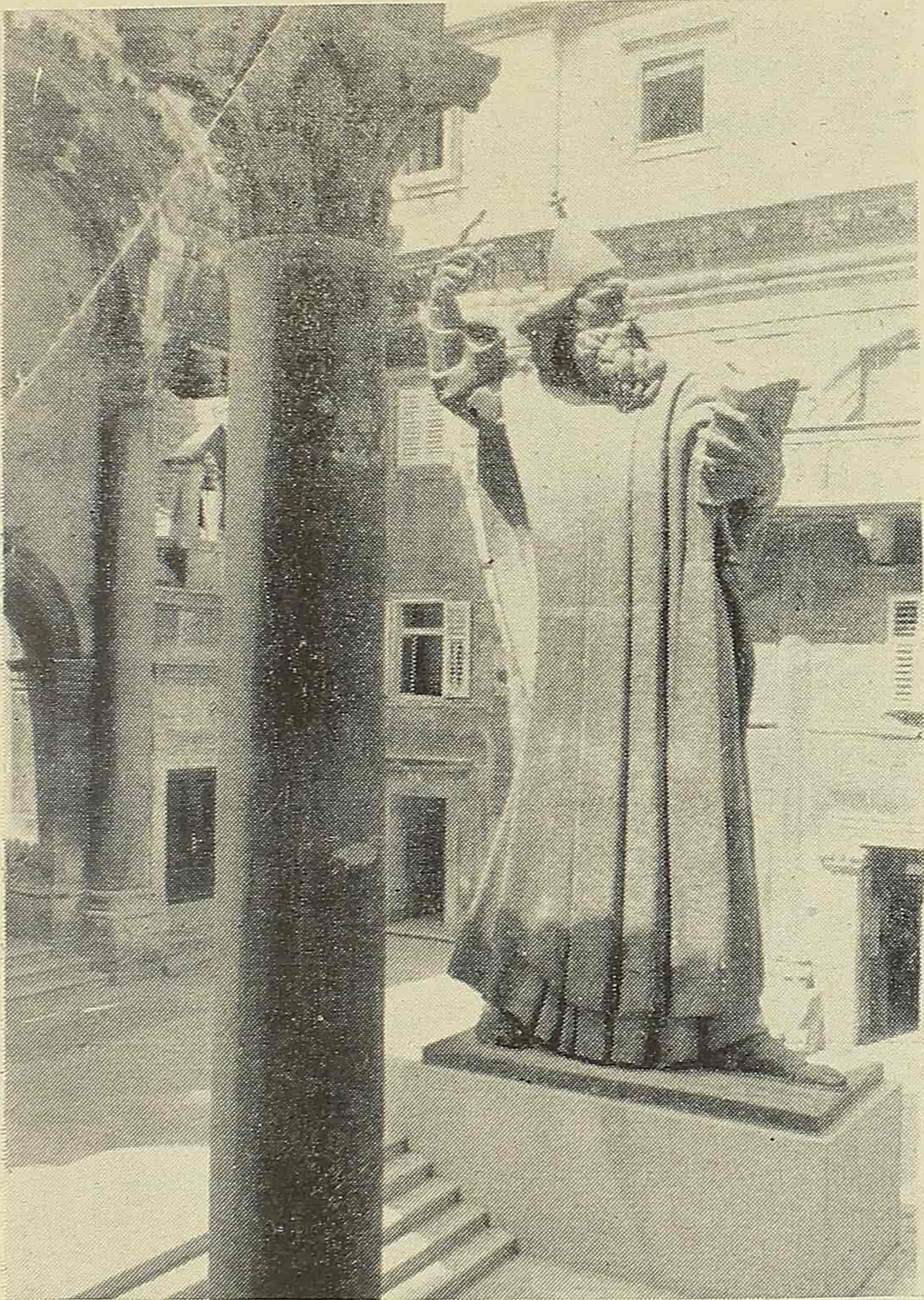
PROGRAM

IV regionalne konferencije za Evropu, Afriku i Malu Aziju koja će se održati 2, 3 i 4 Septembra 1938 god. u Stokholmu.

Dolazak učesnika na ovu konferenciju predviđen je za četvrtak 1 septembra uveče ili najkasnije ujutru u petak 2 septembra.

PETAK 2 SEPTEMBAR

- 8—15 č. Kancelarije konferencije otvorene su u Koncert. palati.
11—13 č. Ekскурzija kroz grad. Cena Kr. 3,50.
13—15 č. Ručak po želji u restoranima grada.
15—17.30 č. Prijem sa čajankom organizuje Rotary klub iz Štokholma u Istorijskom i Kulturnom muzeju pod vedrim nebom u Kraljevom parku.
Govori, muzika, narodne igre, poseta muzeju.

Split: Peristil sa spomenikom Grgura Ninskog

- 20.15—21.45 č. Svečano otvaranje konferencije u Koncertnoj dvorani u prisustvu počasnog guvernera Švedskog distrikta R. I. Nj. Kr. Visočanstva Prestolonaslednika Gustava Adolfa i u prisustvu drugih članova Kraljevske kuće.
(Večernje odelo sa dekoracijama).

Dame su najtoplije umoljene da prisustvuju.
Govori Nj. Kr. Visočanstva Prestolonaslednika, velikog
guvernera grada Štokholma gospodina Thorsten Nothin
i predsednika konferencije direktora Stokholmske berze
gospodina Kurt Belfrage.

Orkestarska muzika i pesme.

- 22.30—2 č. Večera sa igrankom u „Grand Hôtel Royal”. Cena kr.
10. (vino i napojnica uračunati) (večernje odelo).
Nj. Kr. Visočanstvo Prestolonaslednik obećao je da po-
častvuje svojim prisustvom ovo veče.

SUBOTA 3 SEPTEMBRA

- 9.45—12 č. **Svečana sednica u Koncertnoj dvorani** (dame su srdač-
no umoljene da prisustvuju).
Pozdravni govor predsednika R. I. ili njegovog zame-
nika.
Konferencija i rasprava:

○ saradnji naroda

- I. sa istorijske i političke tačke gledišta:
bivši predsednik Norveške vlade J. L. Mowinckel,
II. sa ekonomske tačke gledišta:
direktor banke O. Hedegaard, Copenhagen,
Danska,
III. sa kulturnog gledišta:
profesor Yrjö Hirn, Helsingfors, Finska.
- 12.30 č. Ručak u grupama u „Grand Hôtel”, „Operakällaren” i
„Hôtel Gillet”. Cena kr. 4.— (napojnica uračunata).
- 14.30—16.30 č. Skup po grupama prema jezicima u Parlamentu, u Kon-
certnoj Dvorani i u Palati Vlastele.
Rasprava:
I. Šta mogu rotari da učine na saradnji između raznih
zemalja,
II. Da li Instituti za međusobno međunarodno razume-
vanje, kao što postoji u Sjedinjenim Američkim
Državama, mogu da olakšaju razvitak ove saradnje.
- 17—18.30 č. Prijem sa čajem članova konferencije i dama kod Nj.
V. Kralja u Kraljevskoj Palati.
(Odelo: crni kaput).
- 20.30 č. Grad Stokholm daje banket u pozlaćenoj dvorani
Gradske Opštine za učesnike konferencije i dame koje
su sa njima.
(Večernje odelo).
Na žalost veličina sale ograničava broj zvanica na 750
lica. Lične pozive predaće Priredivački odbor Kongresa
- 20.30 č. Članovi Rotary Kluba iz Stokholma pozvaće kod sebe
ostale članove sa damama koji ne budu mogli da pri-
sustvuju banketu.
Lični pozivi biće predati.
(Večednje odelo).

- 22.30 č. Opština Stokholmska poziva sve učesnike konferencije sa damama na veliki bal u Opštini.
(Večernje odelo).

NEDELJA 4 SEPTEMBRA

- 9.30 č. Služba Božja u raznim crkvama. U crkvi Engelbrekt biće samo muzički deo službe.
- 11 č. Svečano zatvaranje konferencije u Koncertnoj Dvorani. Predavanje Ministra Verâ gosp. Arthur Engberg o temi „Psihologija masâ i mir”. Orkestarska muzika, pevanje.
- 13 č. Ručak u restoranu Berns Salonger.
Cena kr. 4 sa napojnicom.
- 15,15 č. **Ekskurzije:**
Prva grupa (najviše 400 učesnika), cena kr. 4.—
Ekskurzija lađom (1č.30m.) do arhipelaga Stokholmskog letnje rezidencije Nj. Vel. Kralja. Razgledanje Palate Staroga Pozorišta Rokoko i Kineskog Paviljona.
Čaj biće služen u parku.
Druga grupa (najviše 500 učesnika), cena kr. 4.—
Ekskurzija lađom (1č.30m.) do arhipelaga Stokholmskog sve do Saltsjöbaden poznat po svojim morskim kupatilima, yachting i drugim sportovima.
Čaj biće služen u Velikom Restoranu Saltsjöbaden.
Povratak u Stokholm vozom (20 min.)
Treća grupa (najviše 400 učesnika), cena kr. 4.—
Ekskurzija automobilom u Kraljev Park Đurgarden sa posetom parka i privatne umetničke galerije Nj. Kr. Visoč. Princa Eugena i Nordiskog Muzeja Istorijske Kulture, (Nordiska Muséet) kao i galerije slika Thiel.
Čaj biće serviran u restoranu Hasselbacken.
Povratak sa ekskurzija oko 18 č. 30 min.
- 20.30 č. Gala prestava u Kraljevskoj Operi po naročito sniženoj tarifi (kr. 5,40) (540 mesta je rezervisano).
(Večernje odelo).
- 20.30 č. „Švedska proslava” u Sali Auditoriuma. Cena kr. 4.—
Pevanje švedskih studenata, švedska gimnastika, narodne igre, pesme. Film o Švedskoj praćen predavanjem Nj. Kr. Visoč. Princa Guillaume (Prestolonaslednikov brat).
(Večernje odelo).
- 23 č. Večera sa igrankom u restoranu Hasselbacken.
Cena kr. 6.50 (bez vina).

PONEDELJAK 5 SEPTEMBRA

Razne ekskurzije u okolini Stokholma.

- 1) Upsal najveći Švedski Univerzitet,
- 2) Gripsholm jedan od najinteresantnijih švedskih zamkova,

- 3) Sigtuna najstarija varoš Švedske i
- 4) Sandhamn ekskurzija lađom kroz Stokholmski arhipelag.

UTORAK 6 SEPTEMBRA

Po završenoj konferenciji grupne ekskurzije za Visby, Borgholm i Kalmar, stare varoši sa zamcima, ruševinama i drugim istorijskim spomenicima: Dalécarlie, srce Švedske; Vadstena i Jönköping kanalom Göta i jezerom Vättern; u brda Jämtland.

Upis i uplata

Upisnina za svakog učesnika na konferenciji iznosi kr. 27 i treba da se položi najkasnije do 20 avgusta. Oni koji se budu upisali posle ovoga roka platiće upisnine od kr. 35. Članovi konferencije uživaju pored drugih beneficija označenih u programu još i besplatan ulaz u svim muzejima u Štokholmu za vreme trajanja konferencije.

Usled ograničenog broja raspoloživih soba u Stokholmu u mesecu septembru preporučuje se učesnicima da se po mogućstvu što pre prijave a ako je moguće i pre 1 jula.

Za vreme od 26 avgusta do 11 septembra učesnici koriste 25% popusta na švedskim željeznicama (II i III klasa od granice do Štokholma i obratno).

Nemačke željeznice odobravaju 60% popusta tranzitnim putnicima.

U slučaju da neko od upisnika odustane, odustanak treba da se prijavi sekretarijatu konferencije pre 20 avgusta; iznos od kr. 20 upisnine biće mu povraćen, kao i sve druge uplate koje bi on dotle već položio. Posle toga datuma nikakav povraćaj uplate neće se vršiti.

Prijave za ovu konferenciju treba da se učine na naročitim formularima koji se nalaze u našem klubu, a isto tako klub će dati i druga podrobnija obaveštenja svoj braći koja se budu interesovala.

Skreće se pažnja isto tako, da prema postojećim deviznim propisima svaki putnik može da nabavi na osnovu uredno viziranog pasoša strana platežna sredstva (deviza, efektivna) najviše za protuvrednost od din. 5.000.— Prema tome potrebno je, da se svaki brat koji namerava da učestvuje na ovoj konferenciji, blagovremeno obrati molbom na Ministarstvo Finansija za dozvolu da može da nabavi kod jednog ovlašćenog zavoda potrebnu devizu.

Klub će se pobrinuti za dobijanje ovih dozvola za braću koja budu to želela. (Švedska kruna danas vredi din. 12,30—12,35).—

Cena hotela u Stokholmu kreću se između kr. 7 i kr. 21 za sobe sa jednim krevetom sa zasebnim kupatilom i između kr. 5 i kr. 15 bez zasebnog kupatila; a sobe sa dva kreveta između kr. 12 i kr. 40 sa zasebnim kupatilom i kr. 12 i kr. 20 bez zasebnog kupatila.

IZ ROTARSKOG SVETA

ČEHOSLOVAČKA — 66 DISTRIKT R. I.

Rad guvernera i distrikta

Najveći događaj u našem distriktu bila je XI distriktna konferencija, obavljena u Košicama od 13—15 maja 1938. I pored velike udaljenosti Košica od ostalih krajeva zemlje učestvovanje rotara i rot. sestara iz cele Republike bilo je veoma brojno (260 učesnika). R. K. Košice pripada velika zahvala za bezprekornu organizaciju Konferencije. Zahvaljujući srdačnom gostoprimstvu košičkoga kluba raspoloženje cele konferencije je bilo sjajno a br. Guverner Hyka, kao i svi učesnici, razdvojio se s Košicama nerado i odneo je najlepše uspomene. Sama konferencija je bila velika manifestacija ne samo pravog rotarskog prijateljstva i bratstva, nego i opravdane ljubavi prema otadžibini i čehoslovačkom jedinstvu i solidarnosti. Guverner Hyka je ponositi na to, što mu je bilo suđeno da predsedava tako sjajnom skupu, ispunjenom duhom rotarskih ideala i rodoljubive požrtvovanosti. Za kandidata guvernera za iduću 1938-39 naimenovan je jednoglasno predsednik R. K. Brno dr. František Kral, profesor velike Veterinarske škole u Brnu. Guverner Hyka je ubeđen da boljeg kandidata nije mogao naći a čestita sebi i celome distriktu na tom izboru. Za članove distriktnog Saveta izabrani su Vajka (Melnik), Ježek (Olomouc) i Opatrny (Poprad); za distriktnog blagajnika je izabran Sequens (Praha) a za redaktora časopisa Rudl iz Mlade Boleslave. Izabranik središnje centrale R. I. bio je William de Cock Buning iz Haaga. Radosno je bio pozdravljen zastupnik jugoslovenskog Distrikta rot. Teodor Mahin (Zemun). — Guverner Hyka je veoma radostan na glas da je President Republike dr. Eduard Beneš veoma ljubazno izvoleo primiti počasnog guvernerstva Čehoslovačkog distrikta, održavajući tako tradiciju Slavnoga Predsednika-Oslobodioca Tome Masarika. — Guverner Hyka je bio zastupnik našeg distrikta od 6—8 maja na konferenciji francuskih distrikata (br. 49, 90 i 91) u Lionu, Chambéry i Aix-les-Bains-u, gde je imao prilike da progovori o situaciji Č.S.R. a uveriti francuske rotare o nepromenjenom čehoslovačkom prijateljstvu. — Novi klub Uherske Hradiste je slavio svoju inauguraciju 30 aprila a svečanost je izvršio Direktor R. I. br. Dr. Neuwirt iz Brna. Drugi novi klub Nova Paka biće inaugurisan u mesecu junu. — Guverner Hyka žalio da je R. K. Usti na Labi (Aussig) podlegao talasima okolnosti i da se razišao 27 aprila 1938, ipak se očekuje da nijedan klub u našem Distriktu neće poći za tim primerom. Distriktna konferencija za 1939 održaće se u Pardubicama a letošnji sastanak predsednika i sekretara odrediće novi guverner između dva predložena mesta: Banska Bistrica i Zlin.

Rad nekíh naših klubova:

Karlovy Vary. Banjska sezona već otpočela a s njom i poseta stranih rotara u klubu. Rot. Tambor je dao referat o stanju čehoslovačke porcelanske industrije.

Olomouc. Za podizanje spomenika Presidentu Masariku darovano 500 Kč. — Pomenuta je smrt umrloga pesnika Ot. Fischera. — Rot. Tošmar je držao predavanje o operativnom lečenju srčanih bolesti.

Opava Primljena 2 nova člana. Rot. Weinstein je putovao po Holandiji a referisao je o tom svom putu i o prilikama tamošnjeg trgovačkog života.

Pardubice. Podareno 1000 Kč. domaćem Sokolskom društvu za poputninu siromašnih naraštajaca i članova na Svesokolski Slet, a 500 Kč. mesnom Kunetičkom društvu. — Odali posmrtnu počast svome počasnome članu a bivšem predsedniku vlade Františku Udržalom, koji je umro 25 aprila 1938.

Pehlřimov. Rot. Fleischl je predavao o organizaciji čeških motorista a rot. Kouřimsky o pletarskom zanatu i uzrocima njegove krize.

Pisek. Povodom desetogodišnjice postanka kluba (proslavljena 21 aprila) u prisutnosti 97 rotara i rot. sestara iz 8 klubova, podareno je domaćem Sokolu 2000 Kč. a Sokolu u Vimperku 1000 Kč. da pojačaju broj siromašnih đaka i naraštajaca na učestvovanju Svesokolskog sleta.

Plzen. Jubilarnom sastanku u Pisku učestvovalo je 9 članova. Predavanja: rot. Bezdek: o zakonu o kućnim nadzornicima; Köniksmark: o ljudskim monstrumima, Sokol: kako ćemo pojačati našu demokratiju. — U spomen umrloga rot. Pierra darovano sirotinji opštine Holišove 500 Kč.

Pořebrady. Izdali su veoma zanimljivu propagandnu brošuru za njihovu banju. Član Filip otvorio je svoju novu sanatoriju kao ustanovu za lečenje i time popunjena jedna osetna potreba u gradu.

Poprad. U čast počasnoga člana R. K. Zlin, dr. J. Bate, priređena je svečana sednica, na kojoj su učestvovali predstavnici državnih nadležstava kao i poslovnih ustanova. Na njoj je rot. Bulovskij predavao: o odnosu Češke prema Slovačkoj, posle kojeg je rot. Bata u svojoj dugoj reči iskazao svoje stanovište a svoj govor završio: verom u rad, koji jedino nas Čehe i Slovake može sjediniti.

Praha. Priređeno je tradicionalno veče sa rotarskim podmlatkom. Učestvovalo 28 rotarskih sinova i njihovih prijatelja, među kojima i 12 skauta iz 18 skautske čete. Za mlade goste prikazani su nekoliko filmova a na kraju su svi gosti obdareni bili lepim poklonima. Gosti-skauti podarili su klubu svoju četnu zastavicu a lepo izrađen časovnik za sekretarijat. Po predlogu rot. Ponce skupljeno je dosad za motorizaciju čehoslovačke Armade 7.215 Kč. Skupljanje se i dalje produžuje.

Prostojev. Proslavljena je pedesetogodišnjica rot Konečnog. — Zanimljiva je bila analiza rot. Sedlačka o čehoslovačkoj državnoj privredi a naročito o poduzećima.

Přerov. Rot. Skřivanek je predavao o 25 godišnjici mesne bolnice, čiji je on upravnik. Posetili novu administrativnu građevinu Srednjomoravskih elektrana čiji je generalni direktor rot. Jan.

Přibram. Sprema se zajednički sastanak sa maturantima mesnih srednjih škola i njihovim nastavnicima. Mnogim klubovima u Americi, Engleskoj i Francuskoj razaslane su brošure u kojima se istinito prikazuje naš odnos prema našim Nemcima.

Rakovnik. Predsedniku Vlade dru Hodži poslana izjava odanosti i saglasnosti za njegov rad. Rot. Otto drži predavanje o upotrebi i bitnosti sapuna.

Roudnice na L. Rot. Pluhar predavao o temi: Zašto deca lažu? Rot. Krajbach: o finansiskom stanju samoga grada. Domaćem Sokolu podareno 1000 Kč. kao pomoć siromašnim vežbačima za putni trošak na Svesokolski slet.

Sušice. Rot. Seitz, pretседnik opštine izneo je planove za akciju propagande toga mesta kao letovališta. Sokolma podareno 1000 Kč. za slet.

Tabor. Rot. Glanz je držao predavanje o češkoj muzici u Rusiji za vreme Velikoga rata.

Teplice-Šanov. Predavanja: Fichtner: o produkciji plinskih turbina, rot. Wurm-feld: o šapu i slinavci kod goveda i konja, rot. Hromada: o svom putovanju po severnoj Italiji.

Uherske Hradište. Iz Hodonina došlo 18 rotara u posetu. Rot. Pleva govorio: o Finskoj, rot. Neuwirt izvršio inauguraciju, rot. Lorenz: o regulisanju reke Morave, rot. Hrazdira zapisivao narodne melodije po Španiji.

Vaclav Rudl (R. K. Mlada Boleslava)

IZ NAŠEG DISTRIKTA

Promene u članstvu:

Novi članovi:

Mesto, ime prezime i zanimanje	Klasifikacija	Adresa: poslovna privatna
Maribor 1) Ing. Saša Dev ovl. civ. arhitekt	Arhitektura Architecture	Sodna ul. 9 tel. 28-98 Cankarjeva 8
Skoplje 2) Borivoje Antić šef redakcije „Politike“ u Skoplju 3) Níćifor Kostić trgovac	Novinarstvo Publishing Kolonial na veliko Groceries distributing	Skoplje Skoplje
Istupili iz kluba:		
Maribor:	1) Fran Škof, profesor, svojevoljno.	
Skoplje:	2) Dr. Josif Amodaj, zbog preseljenja	

ROTARSKA ODLIKOVANJA. Brat prof. Prezelj (R. K. Ljubljana) dobio je francusko odlikovanje Počasne Legije. — Brat Karlo Vajskopf (R. K. Novi Sad) dobio je od Vlade Turske Republike zlatnu medalju za izložene proizvode Vojvodanske livnice gvožđa čiji je on glavni direktor. — Brat dr. Teodor Pečić (R. K. Zagreb) odlikovan je lentom ordena sv. Save I stepena. — Pretседnik R. I. rotar Maurice Duperrey do-

bio je najviše odlikovanje orden sv Save I stepena. — Brat Dušan Letica, ministar finansija (R. K. Beograd) dobio je visoko odlikovanje Veliki krst ordena Nemačkog orla, brat dr. Milan Radosavljević, guverner Narodne banke (R. K. Beograd) i brat dr. Milan Ulmanski (R. K. Sarajevo) dobili su Krst za zasluge sa zvezdom Nemačkog orla. — Za velike zasluge na poboljšanju socialnih, privrednih, kulturnih i prosvetnih prilika u varošici Boru, gde se nalaze čuveni bakarni rudnici, Opštinski odbor borski izabrao je za počasnog građanina braća dr. Ferdinanda Gramberga (R. K. Beograd) — Brat Dr. Milan St. Profić (R. K. Beograd) primio je orden Nemačkog orla I step. preko nemačkog poslanika g. Herena u Beogradu. Svoj braći naše usrdno čestitanje.

B. Topola. Na prvoj sednici u mesecu br. Beniš je preuzeo tajničku dužnost od ranijeg tajnika br. Dimitrijevića, koji zbog svoje velike zauzetosti nije mogao tačno vršiti tajničku dužnost u klubu. Na drugom sastanku br. Beniš je održao predavanje o ciljevima rotarstva. Dne 17 maja br. Sepeši je podneo referat o distriktnoj konferenciji, a 25 maja održan je u Subotici međuklupski sastanak u počast nosioca Nobelove nagrade rotara prof. Dr. Szentgyörgyi Alberta člana Rotary Kluba iz Segedina. Poslednji naš sastanak posvećen je drugarstvu.

Banja Luka. Brat Burda kao izaslanik kluba na Distriktnoj konferenciji u Beogradu podnosi iscrpan referat o toku rada konferencije. — Jedne sednice se vodila debata po temi: Današnji standard života, a druga sednica je bila posvećena temi: o bankarstvu.

Beograd. Na sastanku od 2 maja održao je Dr. Ilija Pržić predavanje na temu: Beogradska čaršija pre sto godina, a rotar Prica izneo je nekoliko odlomaka o Beogradu u 1849 godini iz putopisne knjige Dra Siegrida Kapera. Na sastanku od 9 maja izneo je rotar Edo Marković svoje utiske sa puta u Ameriku, a rotar Aron Alkalaj održao je predavanje na temu: Državna hipotekarna banka pred novim zadacima. 472 sastanak održan je kao Ladies Night povodom distriktno-konferencije 77 distrikta R. I., i na njemu je predsednik kluba Dr. Nikolić održao pozdravni govor u kojem je u ime kluba poželio dobrodošlicu predstavnicima jugoslovenskih i stranih klubova. Na sastanku od 23 maja guverner St. K. Pavlović saopštio je da je sa rotarom Drom Nikolićem i rotarom Pricom bio primljen u adijenciju kod počasnog guvernera 77 distrikta Kneza Namesnika Pavla kome su predali rotarsku značku. Zatim je rotar Dr. Pržić podneo referat o knjizi D. Kazasova „Današnja Bugarska“ a rotar Sirišćević je izneo svoje utiske sa puta na našem parobrodu „Lovćen“ od Sušaka do Konstancie. Na sastanku od 30 maja saopštio je predsednik Dr. Nikolić da je u Beogradu bio 25 o. m. rotar Dr. Albert SzentGörgyi iz Segedina koga je on pozdravio i čijem je zanimljivom predavanju prisustvovalo nekoliko rotara. Rotar SzentGörgyi žalio je što nije mogao prisustvovati sastanku kluba, pozdravio braću i obećao je da će ovoga leta posetiti naš klub. Zatim je rotar Dragomir Pavlović održao predavanje na temu: „O devalvaciji francuskog franka“.

Bitolj. Braća Jevtić i dr. Đerasi, kao izaslanici kluba na Distriktnoj konferenciji u Beogradu podnose iscrpne izveštaje o radu konferencije, pohvaljujući predusretljivost braće iz R. K. Beograd kao domaćinskog kluba. — Klub Latbar iz Engleske poslao je Bitolju istoriat svoga mesta. Odlučeno je, da se R. K. Latbaru pošlje istoriat Bitolja.

Dubrovnik. Klub je uveo jedan veoma praktičan i koristan običaj, na ime: predavanja koja dobija od bratskih klubova, čita ih na svojim sednicama i debatuje po njima. Tako su pročitana ova predavanja: br. Ljubića (Ljubljana): Pokret protiv nepismenosti, br. Heinricha (Zagreb): Situacija u drvnoj indusitriji, br. Srebrea (Zagreb): Papirna industrija. — Brat Vekarić je držao veoma informativno predavanje: o Duvanu, brat Ercegović je podneo referat o radu Distriktne konferencije u Beogradu, br. Bubalo je pročitao memorandum iz Trgovačkog udruženja: Je li Dubrovnik osuđen na propast, što je izazvalo veoma plodnu debatu. Brat Vekarić je opisao lepote novog hotela u Budvi a brat Hrozniček je izneo svoje utiske o životnim prilikama u Austriji, za vreme njegovog boravka u Beču.

Karlovac. Rad u ovom klubu prolazio je u mjesecu maju o. g. u pripremama oko dočeka guvernera br. St. K. Pavlovića, te na radu oko distriktne konferencije, koja je istog mjeseca održana u Beogradu. Ostalo slobodno vrijeme bilo je ispunjeno predavanjima br. dra St. Rendulića „O svojini gdje je isti na vanredno lijep način prikazao prilike specijalno kućevlasništva, zatim je održano predavanje br. dra I. Graha: „O produkciji i prodaji vina“. Ovo potonje predavanje osobito je bilo obrađeno, i bilo je u stilu sa sastankom, koji je tog puta održan na čuvenom Prhovu, kod br. St. Kosema. Posjeta br. guvernera imala je vidan uspjeh na tok ovog kluba, a guverner bio je sa boravkom u Karlovcu i sa dočekom vanredno zadovoljan. Ostali rad ovog kluba u maju tekao je normalno.

Ljubljana. Izabran je odbor za organizaciju dočeka Mariborčana u Ljubljani, koji je utvrđen za 15 juni. Br. Jakac nam je predavao o svoji razstavi v Zagrebu. Razstava je bila prirejena na pobudo br. dr. Ružiča ter je uživala veliko podpor in razumevanje zagrebških bratov. Obisk razstave je bil proti pričakovanju velik in prodanih je bilo tudi mnogo del, katera so kupili najrazličnejši ljude v Zagrebu. Tako je npr. bila prodana ena tretjina pokrajin. Vsekakor je razstava doprinesla svoje k zbližanju hrvatskega in slovenskega kulturnega sveta. Žal razstava ni bila niti reprezentativna niti kolektivna, želel pa bi si še nadaljne razstave. Končno se je zahvalil vsem rotarskim bratom in bratom Hrvatom, da je razstava tako dobro uspela. Z izrednim veseljem in zadovoljstvom je imel br. predsednik dr. Krejči pozdraviti v naši sredi br. nominiranega guvernerja dr. Slokarja. Ko mu je čestital k izvolitvi, na katero je naš klub tako ponosen, so vsi bratje burno aplavdirali izražajoč svoje čestitke br. dr. Slokarju. Izročil mu je v znak pozornosti dve darili našega kluba: **buzdovan, s katerim naj se brani vseh nevarnosti na poti**, posebno pa morskih pošasti in razbojnikov ter gangsterjev. Nadalje mu je izročil lično majhno popotnico v ročni torbici, ki ga naj krepča na dolgi poti čez morje. Br. dr. Slokar se je vsem bratom, posebno pa bratu predsedniku najlepše zahvalil za darila ter dejal, da upa, da bo opravičil nade, ki so stavljene vanj, posebno će mu bodo vsi člani kluba zvesto stali ob strani. — Br. dr. Golia podal poročilo o distriktni konferenci v Beogradu, katere se je udeležilo 7 bratov: Gostaperaria, dr. Golia, Knez Zdenko, Lorgger, dr. Pavlin, Potočnik in dr. Slokar. Povedal nam je kratkih markantnih besedah potek vseh konferenc, dopolnil pa je njegovo poročilo še br. Potočnik. Zahvalila sta se bratskemu klubu Beograd za lepo organizacijo in sprejem kakor tudi br. guvernerju.

Maribor. Mesec maj, v katerem smo imeli 5 rednih sestankov, kaže za ta letni čas presenetljivo lepo povprečno frekvenco: 80%. — Koncem meseca je izstopil iz kluba brat Škof, bivši klubov tajnik, dolgoletni agilni odbornik in predavatelj, sploh eden naših najaktivnejših članov, ki ga bomo težko pogrešali. — Isto-

časno je bil sprejet nov član, brat Ing. Dev, tako da šteje klub koncem meseca zopet 43 članov. — Na distriktni konferenci je bil zastopan klub samo po dveh bratih (br. podpredsednik Stamol in br. Krajnović), ki sta bila obenem tudi klubova delegata. — 23 bratov je obiskalo razne druge jugoslovanske klube; naš klub je obiskal ta mesec en sam gost — brat Agnola iz Ljubljane. — Predavanja: Na sestanku dne 2. maja je predaval brat pastprezident Krejči o Beogradskem pomladanskem sejmu. — Dne 9. maja je predaval brat Potočnik o novih tendencah v mizarški stroki, brat Kac pa o „Izložbi italijanskih portreta kroz vekove“. — Dne 16. maja je poročal brat podpredsednik Stamol o poteku distriktne konference v Beogradu, brat Šorli pa nam je opisal svoje potovanje na Oplenac in svoje utise iz današnjega Beograda. — Dne 23. maja je poročal brat Loos o propagandnem potovanju inozemskih tujsko-prometnih strokovnjakov po Sloveniji. — Na zadnjem majnikovem meetingu pa je poročal brat pastprezident Šlajmer o korporativnem obisku našega kluba pri bratih rotarjih v Varaždinu dne 25. maja. Na poti v Varaždinu smo si ogledali slikoviti grad Trakošćan, v Varaždinu pa razne znamenitosti mesta, posebej pa še muzeja, ki predstavlja — baš po zaslugi varaždinskih rotarjev — imenitno in odlično urejeno zbirko historijskih spomenikov iz slavne zgodovine Varaždina in Hrvatske. Varaždinski bratje so nas silno pristrčno sprejeli in nam izkazali toliko gostoljubne pozornosti, da nam bo ostal ta izlet kot izredno lep rotarski doživljaj v trajnem spominu.

Niš. Pored rešavanja unutarnjih klupskih pitanja i rada za Distriktnu konferenciju, klub je 4 maja t. g. svoj redovni sastanak posvetio omladini, prema sugestijama R. I., uz Laides' Night sa gostima nerotarima. Tada su bili prisutni g. g. direktori ovdašnje Gimnazije i Drž. trg. akademije kao i desetak maturanata i rotarskih sinova. Tom prilikom br. B. Milošević održao je predavanje „Rotarstvo i omladina“, a od našeg kluba nagrađene svetosavske temate pročitali su sami nagrađeni učenici koji su nam bili dragi gosti. Te večeri između pomenute dve sredine škole i našeg kluba udaren je temelj jedne buduće saradnje za dobrobit naše omladine. G. direktor Gimnazije tada je izjavio „Ovo je prvi put da se posle rata od strane jedne ustanove poklanja ovolika i zasebna pažnja našoj omladini, na čemu smo vam mi profesori veoma blagodarni!“ — Br. B. Milošević održao je predavanje iz Rotarstva „Značaj služenja u zvanju“ i iz zvanja „O novcu uopšte i o dinaru posebno“. Br. Dr. M. Sokolović podneo je opširan izveštaj o R. K. Manchester, Tokio, Ipoh i o logorovanju rotarske omladine u Engleskoj. Dok nam je naš vredni brat Ing. T. Artonović i u ovom mesecu veoma savesno referisao o radu ostalih braćinskih klubova u našem distriktu. — Inostranim klubovima poslat je i ovog meseca naš izveštaj na francuskom jeziku. — Usled nastupajuće letnje sezone osetio se mali zastoje u radu i u frekvenciji, usled čega je Uprava kluba preduzela potrebne mere u svojim odlukama.

Novi Sad. Brat Julije John održao je veoma interesantno predavanje: Stanje svetske privrede u martu 1938. — Br. Dr. M. Balabušić kao zvaničan delegat na Distriktnoj konferenciji podneo je iscrpan izveštaj o njenom zvaničnom radu. — Glavni predmet današnjeg našeg sastanka bila je tema: „O zadacima i funkciji štampe kada se obaveštava publika o javnim događajima, naročito o kriminalno-skandaloznim aferama“. Ova tema je postavljena s obzirom na tzv. povdodačku aferu u Novom Sadu, a koja je ovih dana tretirana u našoj štampi na način koji se mora strogo osuditi. Uvodni referat dao je br. Vl. Belajčić. Njegova izlaganja bila su veoma iscrpna, te se na osnovu istih razvila živa i interesantna diskusija u kojoj su uzeli učešća braća: Kaćanski, Atanacković, Gračanin, Brkić, Petrović Miloš i zatim završio br. Vl. Belajčić.

Osijek. O svadbi kćeri br. ing. Pilpela priređena je sabirna akcija među rotarima za naš Fond za potpomaganje najbjednijih grada Osijeka koja je donijela din. 6.257.— Veće iznose položila su braća: Krešić din. 1.300—, Dlouhy Din. 1.200.—, Galovac din. 1.200.—, Pilpel din. 1.300.— Brat dr. Miler održao je interesantno predavanje „100 godina fotografije“ koje su braća sa velikim interesovanjem saslušala. Brat Andro Demetrović drži predavanje: „Run na banke u Zagrebu“. On je braću upoznao sa biti i posljedicama ovoga problema. — Uzelac referira o učestvovanju na distriktnoj konferenciji u Beogradu. Učešća je uzelo 12 braće i jedna sestra. Pošto je izvjestio braću da je Nj. Kralj Visočanstvo Knez Namjesnik Pavle blagoizvolio prihvatiti izbor za doživotnog počasnog Guvernera te da je za Guvernera za rotarsku godinu 1938/39 jednoglasno izabran br. dr. Ivan Slokar, odlučeno je da se Nj. Visočanstvu Knezu Namjesniku Pavlu i bratu Slokaru odašalju brzojavne čestitke. Br. Schuster referira o svojem prisustvovanju svečanoj predstavi u Narodnom Pozorištu u Beogradu a br. Hinić o izletu na Avalu i Oplenac.

Pančevo. Brat Dr. S. Mihailović održao je predavanje: „Jači i slabiji u društvu“ u kome je između ostalog izneo, da danas u društvu mnogi i nemisle, da je dobra volja u društvu jedna dužnost. Današnje ličnosti nisu još prožete mišlju, da treba raditi ne samo za sebe već i za opšte dobro svih ljudi. Zato je koristan naš rotarski pokret, koji sve poslovne ljude stavlja u službu zajednici i opštem dobru. — Brat Milić Miron održao je predavanje „Današnja Mađarska“ u kome je izneo privredne i političke prilike u Mađarskoj. — Pretsednik Dr. Mihajlović referisao je o toku svečanosti distriktno konferencije na kojoj je sa velikim oduševljenjem izabran za počasnog guvernera jugoslovenskog rotarskog distrikta Njeg. Kralj. Visočanstvo Knez-Namesnik Pavle iznevši značaj toga velikog događaja za rotarstvo. Pozvo je zatim braću, da ustanu u znak pozdrava našem počasnom guverneru, što su članovi učinili sa oduševljenim poklikom živeo. — Zatim je održao predavanje: „Prva Haška konferencija za mir“ u kome je između ostaloga izneo, da je 18. V. 1898 god. važan datum za nas rotare, kada je u Hagu na inicijativu ruskog cara Nikole II, otvorena prva međunarodna konferencija za mir. Ranije su konferencije mira držane samo posle svršetka nekog rata i zato se prva haška konferencija slavi u većem delu civilizovanog sveta kao praznik mira. Situacija 1899 g. bila je slična današnjoj. Sve su se tada države grozničavo oružale i spremale se za rat iz bojazni, da će biti napadnute od drugih, i zato je bio cilj konferencije uklanjanje međunarodnih sukoba i ograničenja naoružanja. — Gost nerotar g. Dragoljub Mitušić, gen. sekretar udruženja brodovlasnika održao je veoma zanimljivo predavanje „Mala Antanta na Dunavu i Anshlus — kanal Rajna—Majna—Dunav“ u kome je predavač izneo istoriju brodarstva na Dunavu, veliku važnost plovidbe na Dunavu, današnju jačinu brodarstva pojedinih država i značaj zajedničkog rada Male Antante u brodarstvu. Zatim je govorio o velikom poduhvatu Nemačke kojim namerava da podigne kanal Rajna—Majna—Dunav. Naročito je istakao koliki značaj imade brodarstvo na privrednu politiku države.

Petrovgrad. Brat Miloš Stanojević održao je zapaženo predavanje sa temom: „Zaposlenost omladine“. U početku predavanja se je osvrnuo na pretres učenika, što je nedavno izvršen nad učenicima jedne beogradske gimnazije. Smatra da bi korisnije bilo da je izvršen jedan duhovni pretres igračkaka kama i revolvera. U svome razlaganju brat Stanojević dolazi do zaključka da su mnoga zla kod omladine posledica nezaposlenosti. Naša omladina, veli, živi od danas do sutra. Tapka u mestu. Bez idealisanja. Gubi dragoceno vreme. Stvorila je kult: više radosti manje brige, više veselja manje rada, više uživanja manje napora. Za sve to nemože se

kriviti omladina. Takav je sistem, takva je sredina, posleratna sredina. Jedini je spas u radu, onom malom ali stalnom radu. Pred duhovnim očima naše omladine ne postoji tako veliki ideal, kao što recimo, nekada beše Kosovski ideal. I dok se nešto veliko na našem nacionalnom vidiku ne pojavi — dotle valja dati omladini nešto drugo čim bi se zanimala. Ne loptu, glib, tango, razvrat — nego rad, stalan rad njihovom voljom izabran. Preokupirati njihovu dušu ne samo učenjem i zanatom, već i onim što je van toga obaveznog svakodnevnog, onim što bi bilo sitno po materiji, a veliko po duhu. — Brat Kristifor Dragan nam je govorio o „Šeširu i njegovoj istoriji“, ovo predavanje smo usled njegove interesantnosti umnožili i dostavili svima klubovima. — Na distriktnoj konferenciji od našeg kluba bilo je prisutno 8 braće i 4 sestre. — Brat Dr. Vasiljević nam je u svojstvu zvaničnog delegata podneo detaljan izveštaj o toku konferencije i radu pojedinih odbora na istoj, kao i o važnijim odlukama donetim na istoj. Brat Dr. Vasiljević je istodobno predao na ruke bratu predsedniku sliku sa posvetom našeg dragog Guvernera brata Pavlovića, isporučivši pozdrav svoj braći. Primivši sliku predsedavajući brat Dr. Mijajev je toplo zahvalio bratu Guverneru, i na njegov predlog rešeno je da se ista urami te da sa ostalim Rotarskim velikanima krase prostorije našega kluba, a da nam mladima bude večiti živi podstrek na bratsku ljubav i saradnju. — Brat Dr. Kristić Dimitrije je dopunio referat brata Vasiljevića zadržavši se najviše na opisivanju gastronomske umetnosti anonimnih kuvara u Hotelima „Srpski Kralj“ i „Palas“. Brat Kristić nam je podneo iscrpan referat još i o radu Odbora za služenje u zvanju istakavši predavanja braće Ing. Ranislava Avramovića i našeg Bogoljuba Miloševića.

Skoplje. U toku meseca maja održana su četiri sastanka. Naša su braća brojno posećivali distriktnu konferenciju i sa nje poneli najlepše utiske. Brat Milan Čemerikić, kao delegat kluba, je saopštio svoje utiske, pa je u celosti pročitao i održano predavanje brata Ede Markovića, koje je sa naročitom pažnjom saslušano i toplo pozdravljeno. — U ovome mesecu bilo je jedno predavanje brata dr. Nikole Đuknića, šefa hirurškog odeljenja državne bolnice: O raku kod čoveka. — Klub je izabrao i uveo dva nova člana braću Boru Antića, dopisnika „Politike“ sa klasifikacijom „novinarstvo“, i Nićifora Kostića, trgovca sa klasifikacijom „kolonijal na veliko“. — Usled preseljenja iz Skoplja istupio je brat Dr. Josif Amodaj.

Sarajevo. Brat Ing. Mašo Jovanović čita referat o „Srednjoj i južnoj Italiji“, koji je sa osobitom pažnjom saslušan. — Zaključeno je da se dadu prilozi i to: za gradnju sanatorija za tuberkulozne oficire Din. 500.—, te za tuberkuloznu djecu i društvu za suzbijanje raka Din. 500.— Brat Vaso Ristić održao referat „O unutrašnjem zajmu od Din. 4 milijarde za javne radove“, objašnjavajući sve pojedinosti togajzajma. — Brat Dr. Dušan Jeftanović izvještava a) o radu „Putnika“ u prošloj godini i b) svoja opažanja i utiske o radovima na pruzi Metković—Luka Ploče. Nadalje govori o lošem stanju dijela puta oko Jablanice, pa brat Ing. Grof predlaže da se po toj stvari uputi privatno pismo bratu Stošoviću, ministru građevina. — Brat Dr. Ulmanky, koji je kao delegat našeg kluba prisustvovao distriktnoj konferenciji, opširno izveštava o radu konferencije i naročito podvlači izvanredno gostoprimstvo domaćinskog kluba. Brat sekretar čita redovnu poštu i jedan ekscept iz predavanja brata Dr. Ulmanskog održanog u odboru za služenje klubu. S tim u vezi razvila se je živa diskusija po pitanju „dali bi bilo korisno da se prilikom referata po temama opšteg karaktera vrši apostrofiranje članova u mesto dosadašnjeg običaja dobrovoljnog javljanja za riječ?“ Zaključeno je da se ovim pitanjem ponovo pozabavi nova uprava, pošto bude primila dužnost. — Brat Ing. Goldberg referiše o svom putu u Napulj i svoj referat popraća fotografijama. — Na ovom sastanku izvršena

je simbolična primopredaja dužnosti novoj upravi, tako da će sadašnji predsjednik rukovati čekićem do isteka stare poslovne godine. Dosadašnjem sekretaru našeg kluba bratu Dr. Moricu Papi, koji je kroz 3 godine neumorno i najsavesnije svoj posao vršio, brat predsjednik predao je u znak priznanja jedan mali dar kluba tj. jednu stolnu kutiju za cigarete u domaćoj izradi Škole za umjetne zanate.

Slavonski Brod. Brat predsjednik Bosnić drži svoj referat o današnjoj situaciji na međunarodnom drvnom tržištu. Pre svega konstatuje opštu privrednu depresiju, koja se čini se opet na pomolu. Ta se, depresija reflektuje i na drvnom tržištu. I sada ređa prilike u svim evropskim državama iz kojih vidimo, da je nezaposlenost u porastu svagde, osim u Nemačkoj. Čak i u Engleskoj, koja je sada sva u groznici produkcije ratne industrije — nezaposlenost se je povisila. Penjanje produkcije ceni se prosečno u Evropi sa 20 do 30%. — Brat Dr. Abramović između posetnika distriktne konferencije iznosi svoja interesantna opažanja sa konferencije. Ističe nada sve visoki stil konferencije kao i veliki trud, koji su priređivači morali da ulože u priredbu. Zatim nas razveseljuje veću da se je Nj. Visočanstvo Princ Pavle prihvatio časti doživotnog guvernera našega distrikta. Prijatno nas se je dirnula i vest o jednočastnom izboru novoga guvernera brata Dr. Slokara. — Brat predsjednik referiše, da je distriktna konferencija izabrala za svoga doživotnog guvernera Nj. Visočanstvo Kneza Pavla, koji je blagoizvoleo prihvatiti taj izbor. Predlaže, da se sa našega prvog sastanka u novome periodu rada pošalje pozdravna depeša Nj. Visočanstvu, kao našem doživotnom guverneru. Braća ustajnjem i oduševljenim poklikom prihvaćaju jednoglasno taj predlog svoga predsjednika. — Svoje najavljeno predavanje održao je brat inž. Oto Kaan, direktor Tvornice vagona: „O savskim mostovima u Zagrebu“. Domaća je tvornica bila odlikovana narudžbom za izradu kako željezničkog, tako i kolskog mosta preko Save u Zagrebu. Oba su mosta u vrlo živoj izradi, te očekuje da će od danas za godinu dana željeznički most biti predan saobraćaju, dok za kolski most taj termin nije posve određen. Izgradnjom tih mostova smatra da će problem željezničkog prelaza Save za Zagreb biti rešen, dok se na žalost ne može isto ustvrditi i za kolni prelaz preko Save. U pojedinostima iznosi za željeznički most, da će biti izgrađen kao dvokolosečni sa zasebnim kolosekom prema Beogradu i prema Sušaku. Po njemu će se dakle odvijati paralelni saobraćaj. Pri rešavanju toga pitanja trebalo je voditi računa o stalnom menjanju toka reke Save kao i o splavnom saobraćaju. Zbog toga je glavni tok reke presvođen sa svega jednim rasponom od 150 m. sa kojim taj most spada među retke mostove na svetu. Sa leve se obale prelazi na glavni most konstrukcijom dužine 43 m, a sa desne konstrukcijom od 55 m. Glavni most sačinjava sa pomenutim prilazima jednu neprekidnu konstrukciju.

Scmbor. — Prvi sastanak posvećen je problemu omladine. Učestvovali su kao gosti i svi direktori naših srednjih škola. Kao uvod održao je br. Milorad Pavlović vrlo lepo i razrađeno predavanje o pitanju omladina i Rotarstvo, navodeći da se rotarski pokret dosada uglavnom ograničio na odrasle, već formirane članove društva, te se stoga ne vidi garancija da će on u skoroj ili daljoj budućnosti zahvatiti široke mase čovečanstva i tako doprineti porastu njegove moralne svesti, koja je jedini siguran, moćan i efikasan agens u borbi za integralni mir, bratstvo i blagostanje među ljudima. Zato smatra da Rotarstvo mora pustiti svoj koren i u omladinu, kojoj pripada budućnost. Po tome su direktori dali svoja opažanja i razvila se živa debata u kojoj su sva braća učestvovala. Konstatovano je da omladina danas luđa i to najviše po ekstremnim često štetnim idejama a da uopšte nisu bila svesna kakve štetne posledice u sebi nose ti ideali. Potrebno je da se ti ideali današnje

omladine zamene sa korisnim, čovečanskim shvatanjima, treba taj mentalitet omladine postepeno i neprimetno prilagođavati rotarskoj ideologiji. Kako i na koji način to će se u idućem godišnjem programu Kluba predvideti. Kako se približava regionalna konferencija, to ne žaleći truda ni vremena opet je brat Ivan Kristiforović onaj koji nam je dao vrlo interesantno predavanje o Švedskoj i kao uvodni deo izneo je geografski položaj, statistiku i njihovu dosadanju istoriju i privredu, a o samoj regionalnoj konferenciji govoriće kasnije, br. Müller je podneo iscrpan referat o distriktnoj konferenciji, ističući topli prijem, odličnu organizaciju kao i savršeni rotarski duh koji je vladao na toj konferenciji na kojoj je reprezentativno manifestovana rotarska snaga. Zadnji sastanak u mesecu posvećen je drugarstvu.

Stari Bečej. Za naredne sednice spremaju se predavanje br. Gospođinjačkog i referat po temi, koju je postavio ciriški sekretarijat: Kakva je budućnost Rotarstva? — Brat predsednik dr. Petrović drži predavanje: o Drugarstvu, i daje sa brat Lazićem iscrpan referat o toku Distriktno konferencije u Beogradu. — Jadranskoj Straži za otkup klina podareno 200 din.

Subotica. Najvažniji događaj u životu našega kluba u ovom mesecu svakako je poseta istaknutog rotara, osvedočenog pobornika mira i oduševljenog prijatelja našega naroda, rot. prof. dra Alberta Szent-Györgyi-a, profesora med. fakulteta u Szegedinu. Na svom putu u Beograd zadržao se ovaj veliki naučnik u našem klubu, koji mu je priredio dostojan prijem u formi ladyes nighta, kojemu su osim mnogih rotara iz Bačke Topole, Sombora i Stare Kanjiže prisustvovali predstavnici vojske, civilne i komunalne vlasti, raznih društava i korporacija, kulturnih i privrednih ustanova, te skoro svi lekari našega grada. Sastanku je prisustvovao i rot. Dr. Akoš Milko, član R. K. Bombay, koji nam je uz pozdrave svojega kluba uručio zastavicu. Nakon zdravice Njeg. Veličanstvu Kralju Petru II otvirana je državna himna. Jedan minut ćutanja posvećen je Neumrloj Seni Blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra Ujedinitelja. — Brat predsednik u svom pozdravnom govoru istaknuo je uz naučni rad prof. dra Szent-Györgyi-a i njegovo rotarsko osvedočenje koje ga rukovodi u radu, te njegovu ljubav, koju gaji prema našem mladom narodu, iznašajući jednu epizodu, kada je to naš dragi gost dokazao u eri najvećih zatrovanosti između naših naroda, a koju ljubav i danas pokazuje svojim putem u našu prestonicu, gde će već po drugi put da održi predavanje. — Rot. prof. Dr. Szent-Györgyi zahvalio je s nekoliko rečenica na našem jeziku uskliknuvši „Živela Jugoslavija!“ Nastavio je zatim na nemačkom, govorio o užasima rata i o naopako shvaćenoj današnjoj nauci, koja — umesto da stvara za čoveka uslove zdravlja, sreće i blagostanja — stvara sve usavršenija sretstva za uništenje čoveka i svega što je on stvorio. Nalazi, da su ljudi dobri, jer ovi dobri ljudi svijuju zemalja, dakle međunarodna uzajamnost omogućila mu je, da naučno radi i da takav svoj rad privede do rezultata. Govoreći o internacionalizmu u rotarskom smislu naglašuje, da se do internacionalnog služenja dolazi tek dubokim osećajima prožetom ljubavi prema svom narodu i svim njegovim tekovinama. Ljubav prema svom narodu i poštovanje svega što je njegovo isključuje osećaje mržnje prema drugim narodima. I onda, kada će se ljudi upoznati, zavoleti, nestaće svih teškoća današnjice. Sastanak je na sve prisutne učinio dubok utisak i mi smo sretni, što smo ne samo poslužili idealu našega četvrtog cilja, nego da smo veliki broj naših gostiju upoznali sa pravim poimanjima rotara i njegovim dužnostima ljubavi prema vlastitom narodu, a preko toga sa našim stavom služenju celome svetu. — Ovaj sastanak doneo nam je u samoj Subotici veliki broj prijatelja, dok nam je samima dao novog poleta na radu u korist našega grada, domovine, a preko toga i celom čovečanstvu.

Sušak. Dne 6 maja službeno je posjetio klub naš guverner brat Stevan K. Pavlović. Brat guverner bio je dočekan sa osobitom radošću od svekolike braće. Na distriktnoj konferenci u Beogradu prisustvovala su osmorica naše braće. Tom je prilikom našem klubu dodijeljen veliki rotarski točak kao trofej za najbolju frekvencu na distriktnoj konferenci. Poslije održane konference posjetili su naši članovi zadužbinu na Oplencu i grob Neznanog Junaka na Avali. Prigodom imenovanja Njegovog Kraljevskog Visočanstva Kneza Namjesnika Pavla za doživotnog začasnog guvernera našeg distrikta, klub je sa svog sastanka od 18 maja uputio Njegovom Kraljevskom Visočanstvu Knezu Pavlu brzojavne čestitke sa izjavama odanosti. U vidu širenja međunarodnog služenja naš je klub pozvao italijanskog konsula na Sušaku, da bi u klubu održao jednu konferencu, na koju ćemo pozvati i rotare iz Rotary Kluba Trieste. Ta će se konferenca održati tokom narednog mjeseca. Inače tokom mjeseca nije održano nijedno predavanje već je samo brat Dr. Komljenović održao referat o svojem putovanju u Berlin, gdje je prisustvovao kongresu kirurga.

Sibenik. Presjednik Dr. Rismondo uzima riječ te govori o zaključku distriktno-konferencije i o visokoj počasti koja je dana našem distriktu time što se je Njegovo Kr. Vis. Knez Namjesnik primio počasnog doživotnog guvernerstva 77 distrikta. — Predlaže da se u ime zahvalnosti pošalje guverneru izjava jednodušne radosti našeg kluba.

Vinkovci. Pradavanja: brat Armin Borović: o tipiziranju vina, br. prof. Domac: o razvitku likovne umetnosti, br. predsednik Ivo Matica podnosi vrlo opširan izveštaj o učešću na distriktnoj konferenciji. — Odlučeno je da se prvi sastanak u julu održi sa sestrama, na kome će jedan od braće održati prigodno predavanje.

Varaždin. Mjesec maj je protekao u znaku tretiranja raznovrsnih rotarskih problema u vezi održavanja distriktno-konferencije u Beogradu. — Brat Ing. Damaška detaljno je prikazao cjelokupan rad konference i raznih njenih odbora, saopćio donesene odluke itd. — Izlet na Avalu bio je predmetom opisivanja brata Dr. A. Krajanskog, a vožnja aeroplanom od Londona do Züricha bila je na veoma živahan i zanimljiv način opisana po bratu Ing. M. Friedländeru. — Dne 25 o. mj. održan je međuklubski sastanak sa R. K. Maribor. — Posjetilo nas je 17 članova. Pregledavši najprije, u pratnji naših nekoliko članova, sredovječni grad Trakošćan, a onda gradski Muzej u Varaždinu, održan je zajednički sastanak, koji je protekao u idealnom međusobnom drugarskom ophođenju i korisnom unapređivanju prijateljskih veza među rotarima — članovima obiju klubova.

Velika Kikinda. U toku maja meseca naš Klub je održao četiri sastanka. Predavanja su održali: br. Dr. Brozović sa temom: Cigani kao nadriveterinari i br. Dr. Hadik o Menici. Oba interesantna predavanja saslušana su sa velikom pažnjom. Referisali su: br. Konečny o novom redu vožnje i br. Erdeljan o petodnevnom štrajku cigljarskih radnika. Na distriktnoj konferenciji u Beogradu uzelo je učešća četiri brata i jedna sestra.

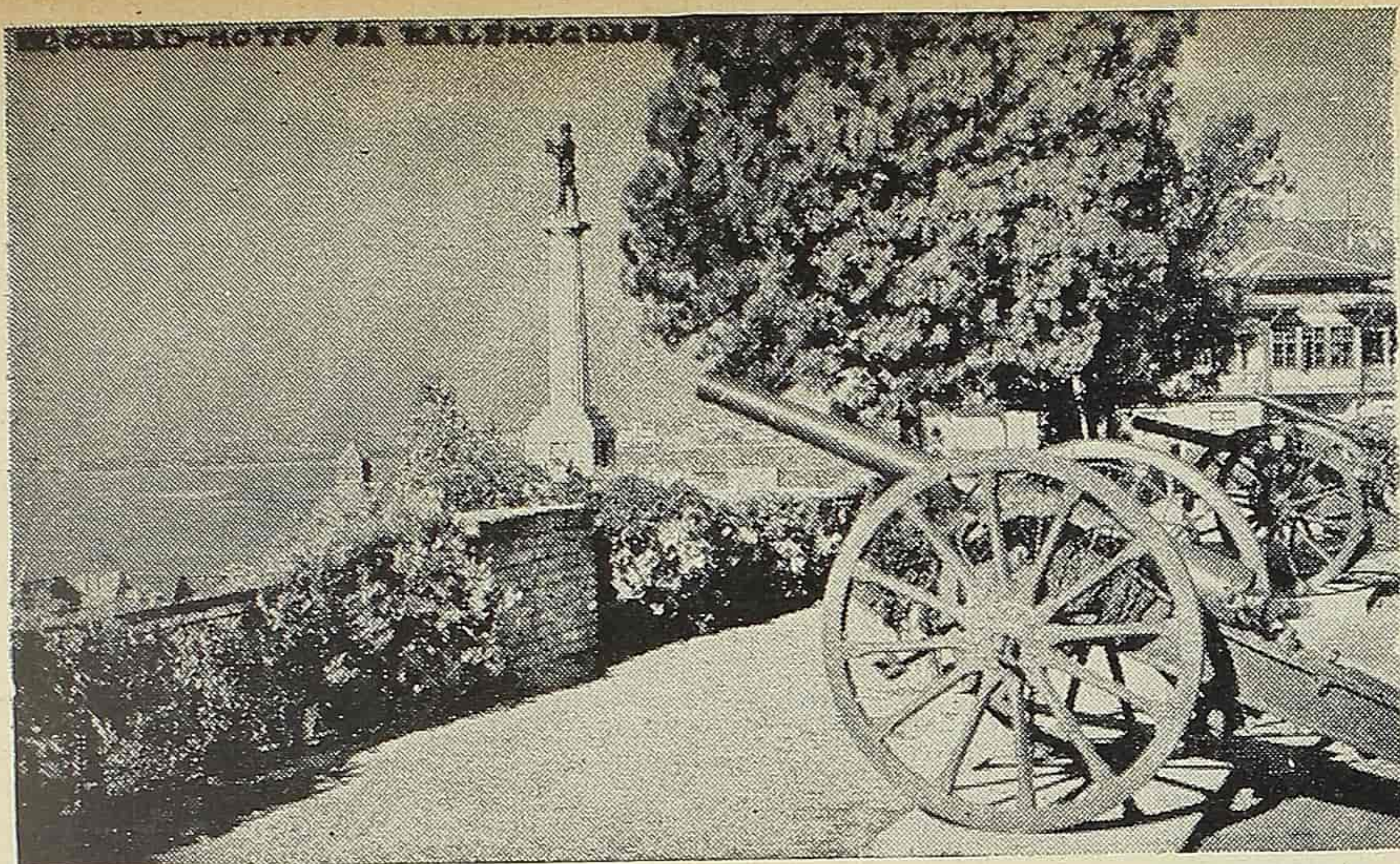
Vršac. U toku meseca maja t.g. održao je predavanje: brat Dr. Mirko Vladislavljević, sa temom: O vaspitanju omladine. Brat Dr. Eugen Klier, sa temom: Osnivanje vinarske berze u Vršcu, a br. dr. Đurić dao je iscrpan referat sa Distriktno-konferencije. — Inicijativom kluba pokrenuto je pitanje osnivanje vinarske berze u Vršcu, jedine u Jugoslaviji, koja bi bila inače od velikog ekonomskog značaja za naš vinorodni kraj.

Vukovar. Pretsedavajući br. Alfred Popp čestita Tomi Maksimoviću Praznik rada 6 maj. Brat Tomo Maksimović se na čestitci zahvaljuje i izveštava braću o ovogodišnjoj proslavi dana rada kod preduzeća Bata, koju spremaju u mnogo većem obimu nego do sada. Ove će se godine osvetiti nova školska zgrada, kakve ni po veličini ni po uređenju nema nadaleko. U isto vreme osvetiće se zastava vatrogasne čete Borovo, a po podne sastaće se poznati sportski klub Roma iz Rima sa momčadi Bata. Ovoj će svečanosti uz mnoge odlične pretstavnike prisustvovati i gosp. ministar prosvete. Završivši opise svečanosti, brat Tomo Maksimović moli svu braću, da mu u punom broju budu toga dana gosti. — Izaslanici kluba na Distriktnoj konferenciji u Beogradu podnose detaljne izveštaje o radu.

Zagreb. Na ovogodišnjoj konferenciji našeg distrikta, odranoj 14 i 15 maja u Beogradu, bio je naš klub zastupan sa 7 članova. Povodom izbora Nj. Vis. Kneza Namjesnika Pavla sa doživotnog počasnog guvernera jugoslovenskog distrikta, odaslao je naš klub sa redovitog sastanka dne 16 maja o. g. slijedeći brzojav: Rotary klub Zagreb oduševljeno pozdravlja sa svog današnjeg redovitog sastanka Vaše Kr. Visočanstvo kao svog doživotnog počasnog guvernera i šalje izražaje svoje najdublje odanosti. — Sa istog redovitog sastanka odaslao je klub pozdravni brzojav rot. dru Ivanu Slokaru, izabranom guverneru predložniku. — Svi sastanci bili su ispunjeni sa zanimivim predavanjima i referatima, tako na sastanku od 9 maja o. g. referirao je rotar Pavle Ostović o predlozima za promjenu konstitucije Rotary International, koji će biti raspravljani na konvenciji u San Franciscu. Na sastanku od 16. maja o.g. održao je novi član rotar Dr. Dinko Ružić predavanje, koje glasi: Nekoliko riječi o historijskom razvitku i organizaciji instituta državnog tužništva i njegovoj ulozi u krivičnom procesu. Naročito lijepo predavanje održao je rotar Veljko Vasić na sastanku od 23. maja o.g. o Odgojnoj vrijednosti dječje knjige. — Rotar dr. Slavko Mašek prikazao je poteškoće oko zbrinjavanja bolesne djece na sastanku od 30. maja. — Zanimiv referat o djelatnosti južnoameričkih klubova dao je rotar Vladimir Mutafelija na sastanku od 2. maja, a rotar Krešimir Brovet o djelatnosti Rotary klubova Tokyo i Harbin na sastanku od 30. maja o.g. — Tajnik rotar ing. Alaupović pročitao je na sastanku od 23. maja prevod govora Sir Samuel Hoare-a, aktivnog člana britanske vlade, koji je održao na konferenciji Rotary klubova u Blackpool-u.

Zemun. — Predavanja: Ing. Milosav Vasiljević kao gost daje referat o Beogradskom proletnjem Sajmu, brat dr. Svet. Mihajlović iz R. K. Pančevo: Kriza čovečanskog prava u sadašnjosti, brat dr. Miloš Đorić: o životu i radu dra Josifa Pančića, brat Blaunsteiner: o uvođenju plina za kuvanje i grejanje u domaćinstvu. Brat pretsednik je podneo iscrpan referat o radu i toku Distriktno-konferencije u Beogradu. — Sekretar Veljković izveštava da je od člana našeg kluba brata Filipovića primio 1.000.— din. kao prilog za Sarajevski narodni muzej, koji kao što je brat Lilipović imao prilike da se prošle godine uveri, rđavo stoji sa materijalnim sretstvima. Brat sekretar Mavrenović poslaće ovaj iznos „Rotary klubu“ u Sarajevu, s molbom da ga dalje dostavi muzeju. U vezi sa ovim brat Kon se naročito zahvalio bratu Filipoviću, a ovome su se pridružila i ostala braća.

Brat Mahin izneo je najnovije podatke o stanju na dalekom istoku i ciframa je izneo brojno stanje vojnih snaga. Naveo je i podatke i o najmodernijim ratnim oruđima, koja su tamo primenjena. Ova izlaganja obuhvatila su podatke za Kinu, Japan i Rusiju. Iz navedenih podataka zaključuje da je Japan vrlo mnogo angažovan u ratu sa Kinom i da ne može ni pomisliti na neki rat sa Rusijom.

Beograd: Pred Vojnim muzejom

GDE SE SASTAJU I GDE OTSEDAJU ROTARI?

<p>BAČKA TOPOLA KAFANA BAKAJI</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>MORAVA - ČUPRIJA KANTINA ŠEĆERANE</p> <p>(petak, 20 h)</p>
<p>BANJA LUKA HOTEL PALACE</p> <p>(petak, 20 h) topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, kafana</p>	<p>NIŠ HOTEL „PARK“</p> <p>(sreda, 20 h) topla i hladna tekuća voda, najmoderniji komfor, garaža, centralno grejanje itd.</p>
<p>BEOGRAD HOTEL SRPSKI KRALJ</p> <p>(poned. 20 h) topla tekuća voda, centr. gre- janje, vodeći hotel u Beogradu</p>	<p>NOVI SAD TRGOVAČKI DOM</p> <p>(petak, 20 h)</p>
<p>BITOLJ HOTEL JEVTIĆ</p> <p>(sreda, 20 h) vodeći hotel u Bitolju, tekuća voda u sobama, garaža</p>	<p>OSIJEK GRAND HOTEL</p> <p>(četvrtak, 20 h)</p>
<p>DUBROVNIK GRAND HOTEL IMPERIAL</p> <p>(četvrtak, 20 h) vodeći hotel u Dubrovniku</p>	<p>PANČEVO PIVARA WEIFERT</p> <p>(sreda, 20 h)</p>

KARLOVAC VELIKA KAVANA <p>(ponedeljak, 20 h)</p>	PETROVGRAD HOTEL VOJVODINA <p>(sreda, 20 h)</p>
LESKOVAC HOTEL KOSTIĆ tekuća voda u sobama <p>(četvrtak, 20 h)</p>	SARAJEVO Vodeći hotel HOTEL EVROPA topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd. <p>(poned. 20 h)</p>
LJUBLJANA GRAND HOTEL UNION topla i hladna tek. voda, centr. grej., vodeći hotel u Ljubljani <p>(sreda 20 h)</p>	SKOPLJE HOTEL BRISTOL topla i hladna tekuća voda, centr. grejanje, garaža itd. <p>(petak, 20 h)</p>
MARIBOR KAZINO VEL. KAVARNA Café-Restaurant-Bar <p>(poned. 20 h)</p>	SLAVONSKI BROD HOTEL CENTRAL <p>(poned. 20 h)</p>
SOMBOR TRGOVAČKI DOM <p>(utorak, 20 h)</p>	VARAŽDIN GRAND HOTEL NOVAK pionir hotel svih staleža <p>(petak, 20 h)</p>
SPLIT HOTEL CENTRAL topla i hladna tekuća voda: kafana itd. <p>(sreda, 20.30 h)</p>	VELIKA KIKINDA U klupskim prostorijama Francuskog kluba u domu Kralja Petra Oslobođioca <p>(sreda, 20 h)</p>
ŠTARA KANJIŽA HOTEL MOLVAI <p>(Ponedeljak, 19.30 h)</p>	VINKOVCI HOTEL LERNER <p>(utorak, 20 h)</p>
STARI BEČEJ HOTEL IMPERIAL tekuća voda, centralno grejanje, garaža <p>(četvrtak, 20 h)</p>	VRŠAC HOTEL SRBIJA <p>(utorak, 20 h)</p>
SUBOTICA RESTAURENT LLOYD <p>(sreda, 20 h)</p>	VUKOVAR GRAND HOTEL <p>(nedeljak, 20 h)</p>
SUŠAK PARK HOTEL <p>(sreda, 20 h)</p>	ZAGREB GRAND HOTEL ESPLANADE vodeći hotel u Zagrebu <p>(poned. 20 h)</p>
ŠIBENIK GRAND HOTEL KRKA tekuća voda, centr. grejanje garaža itd. <p>(četv. 20.30 h)</p>	ZEMUN HOTEL CENTRAL topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd. <p>(četvrtak, 20 h)</p>

77 DISTRIKT R. I.

PRISUSTVOVANJE NA KLUPSKIM SASTANCIMA

IZVEŠTAJ ZA MESEC MAJ 1938 GOD.

Redni broj	IME KLUBA	Broj članova konc. meseca	Broj održ. sastanaka	Prosečni broj članova	Prosečni broj prisutnih članova	Prosečni mesečni postotak	Sastanci sa 100% prisutnih	Primedbe
1	Bačka Topola	16	5	16	14.4	90	2	
2	Banja Luka	15	4	15	9.75	64.81	0	
3	Beograd	54	5	54	55.6	65.92	0	
4	Bitolj							Izveštaj nije primljen
5	Čuprija-Jagodina-Paraćin							" "
6	Dubrovnik							" "
7	Karlovac	24	5	24	20.20	84.15	0	
8	Leskovac	21	4	21	14.02	70.55	0	
9	Ljubljana							Izveštaj nije primljen
10	Maribor	45	5	45	54.5	80.01	0	
11	Niš	20	4	20	14.75	73.75	0	
12	Novi Sad	36	5	36	27	75	0	
13	Osijek	50	4	50	26.5	85.55	1	
14	Pačnevo	29	4	29	25.25	87.11	0	
15	Petrovgrad	25	4	25	25	92	0	
16	Sarajevo	50	5	50	25.4	78	0	
17	Skoplje	50	4	29.75	19.25	64.48	0	
18	Slavonski Brod							Izveštaj nije primljen
19	Sombor	17	5	17	15.60	80	0	
20	Split	20	4	20	17.25	86.25	0	
21	Stara Kanjiža	21	5	21	14	66.64	0	
22	Stari Bečej	19	4	19	15.10	83.90	0	
23	Subotica	29	4	29	19.75	66.41	0	
24	Sušak	51	4	51	22	70.96	0	
25	Šibenik	18	4	18	12.25	68.08	0	
26	Varaždin	26	4	26	22.75	87.42	0	
27	Velika Kikinda	17	4	17	15.50	79.58	0	
28	Vinkovci	16	5	16	15.8	86.25	0	
29	Vršac	20	5	19.2	15.4	80.27	0	
30	Vukovar	17	5	17	15	88.24	1	
31	Zagreb	51	5	51	57.40	70.68	0	
32	Zemun	27	4	27	20	74.07	0	
	UKUPNO	702	×	700.55	559.42	2199.46	4	
	PROSEČNO	×	×	25.96	19.97	81.46	×	

Broj klubova koji nisu poslali izveštaj: 5
 Broj klubova koji imaju frekvenciju 70% ili više: 21

SADRŽAJ

„JUGOSLOVENSKOG ROTARA“

1937-38

(PO MESECIMA)

JULI 1937

Njegova svetost + srpski Patrijarh Varnava

Prvo mesečno pismo guvernera Stevana K. Pavlovića

Članci: Rotarski dani sa 28-me konvencije u Nici od 6—11 juna 1937: Rotary kongres od Stevana Koena, Poslanica Pavla P. Harisa, govor predsednika R. I. Will. R. Manier-a. O radu past direktora d-ra Milana Stojadinovića od G. M. Baillo-d-a. — Jean Appletona: Uzdignimo svoje poglede. — Međunarodno služenje u Evropi od Eda Markovića. — Stalni sud međunarodne pravde u Hagu od d-ra Milovana Zoričića. — Sastanak slovenskih rotara, pozdravni govor guvernera St. K. Pavlovića. — Reforma našeg kovanog novca od Miroslava Liby-a (R. K. Varaždin). — Evropski Savetodavni odbor i Rotarski institut od Eda Markovića.

AVGUST 1937

Drugo pismo guvernera Stevana K. Pavlovića.

Članci: Novi Guverner 66 distrikta R. I. — Rotarstvo u Jugoslaviji od Eda Markovića (R. K. Beograd). — Važnost unapređenja turizma u Vardarskoj banovini od Vladana A. Bogdanovića (R. K. Skoplje). — Nastupni govor Dr. Viljema Krejčija. — Organizacija za bolje međunarodno uzajamno razumevanje, govor J. A. Kajs-a, preveo Dr. Aleksij Jelačić (R. K. Skoplje). — Gradnja internacionalnog puta London-Beograd-Carigrad-Kalkuta-Keptaun od Ing. Franje Simića (R. K. Vukovar). — Omladina današnjice od Josifa Maće-a (R. K. Petrovgrad). — In memoriam: br. Ing. Ferdo Senečić.

SEPTEMBAR 1937

Njegovo Veličanstvo Kralj Petar II

Treće pismo guvernera Stevana K. Pavlovića

Članci: Poslanica predsednika R. I. Duperrey-a. — + T. G. Massaryk, predsednik čehoslovačke republike od Miljenka Markovića (R. K. Zagreb). — Govor Br. Ede Markovića (R. K. Beograd) na sastanku slovenskih rotara u Nici. Program rada uprave Rotary Kluba u Beogradu od Dr. Andre Nikolića (R. K. Beograd). O uzrocima promene i stanja naše spoljne trgovine od Voje Petkovića (R. K. Beograd). Podizanje stručno privrednog podmlatka od Nikole Banjca (R. K. Niš). Međugradski miting jadranskih klubova maja 1937., referat Br. Dr. Ulikse Stanger-a (R. K. Split). Proslava 400-tog sastanka R. K. Osijek.

OKTOBAR 1937

Njegovo Veličanstvo + Kralj Aleksandar I

Četvrto pismo guvernera Stevana K. Pavlovića

Članci: Poslanica Guvernera Stevana K. Pavlovića. — O trogodišnjici smrti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja od Dr. Svet. Mihajlovića (R. K. Pančevo). — O socijalnom staranju i vaspitanju nenormalne dece, od Miodraga V. Matića (R. K. Čuprija-Jagodina-Paraćin). — Iskopovanje Caričina grada 1937 god. od Dr. Vlad. Petkovića (R. K. Beograd). — Jugoslavija pred Stalnim sudom Međunarodne pravde u Hagu iz (R. K. Zagreb). — Razlog i način postojanja ustanove za međunarodno uzajamno razumevanje od Dr. A. Jelačića (R. K. Skoplje). — Proslava prijema Chartera R. K. Čuprija-Jagodina-Paraćin, održana 4 septembra 1937 u prostorijama Palas hotela u Jagodini od J. Pejcha (R. K. Č.-J.-P.). — Naša socijalno-zdravstvena politika od Dr. Alberta Longhino (R. K. Karlovac).

NOVEMBAR 1937

Vuk Stef. Karadžić

Peto pismo guvernera Stevana K. Pavlovića

Članci: Pismo guvernera 73 distrikta R. I. i odgovor našeg guvernera — Rotarstvo od d-ra Gudmunder Finbogason, prevod d-a A. Jelačića (R. K. Skoplje). — Zasedanje Evr. Savetodavnog Odbora R. I. u Zagrebu, od Ing. Rad. Alaupovića (R. K. Zagreb). — Zapisnik svečanog banketa u čast E. A. C. u Zagrebu, od tajnika R. K. Zagreb Ing. R. Alaupovića. — Charter somborskog i Starokanjiškog rot. kluba, od M. Ž. Pavlovića (R. K. Sombor). — Silosi, od dra Ljub. Božića (R. K. Petrovgrad). — O zbrinjavanju sakate dece, od Luja Harazima (R. K. Beograd). — O Kanadi (iz R. K. Zagreb). — Receptivni turizam, od Gjure Pany (R. K. Sušak) — Dr Slavko Milannić (iz R. K. Novi Sad).

DECEMBAR 1937

Dr. Ante Bauer, nadbiskup Zagrebački

Šesto pismo guvernera St. K. Pavlovića

Pismo sekretara R. K. Mazameta i odgovor našeg guvernera

Članci: Ideologija rotarskog pokreta od Dr. Milana Sokolovića (R. K. Niš). — Istorija i razvoj našeg pomorstva i pomorske trgovine od Draga Paljage (R. K. Maribor). — Međugradski sastanak u Nišu od Bogoljuba Miloševića (R. K. Niš). — U Jugoslaviji, uspomene na Zagreb od guvernera 10 distrikta Andre Ponga, prevod d-ra V. K. (R. K. Beograd). — Proizvodnja pamuka u Jugoslaviji od Bore Milutinovića (R. K. Beograd). — O industriji šećera uopšte, od Viktora Eleka (R. K. Petrovgrad). — Rad rotary-klubova u Nemačkoj od d-ra Sime Ilića (R. K. Beograd).

JANUAR 1938

Sedmo pismo guvernera St. K. Pavlovića

Zahvalnost jugoslov. guvernera Čehoslovačkom distriktu

Pismo pastdirektora R. I. d-ra Milana Stojadinovića

Članci: Poziv na međunarodnu Konvenciju u San Francisko 1938 od Pretsednika R. I. Mauricea Duperreya. — Rotarstvo u Severnoj Americi od Slavka Siriševića (R. K. Beograd). — Dr. Dušan Davidović od Vase Ristića (R. K. Sarajevo). — Stara i nova Kina od Teodora Mahina (R. K. Zemun). — Socijalno-medicinski rad antituberkuloznog dispansera na Sušaku, od Dr. Jože Markovića (R. K. Sušak). — Putovanje Pavla Harrisa po ostrvima u Engleskom moru, od d-ra V. M. — Proslava prijema Chartera u R. K. Vinkovci. — Rotarstvo u Bugarskoj od d-ra Ilije Pržića (R. K. Beograd).

FEBRUAR 1938

Maurice Duperrey, pretsednik R. I.

Osmo pismo guvernera St. K. Pavlovića

Članci: Nj. E. Milan Stojadinović u Italiji. Sa ital. Drag. Prica (R. K. Beograd). — Grčko-jugoslovensko veče u afinskom rotary klubu. — Zemlja sunca, mirisa i boja, od Harald Trolle člana E. A. C. — Brojevi u jugoslovenskom Rotarstvu od Drago Potočnika (R. K. Ljubljana) — Izveštaj o francuskoj rotarskoj štampi i o stanju rotarskog pokreta u Francuskoj, od Ing. Vladimira Žepića (R. K. Zagreb). — Holandija kao privredni i kulturni faktor od Voje Petkovića (R. K. Beograd). — O međunarodnom služenju od d-ra Božidara Ristića (R. K. Niš). — Prvi sastanak jugoslovensko-bugarskog Malog komiteta od d-ra Ilije Pržića (R. K. Beograd) — Osiguranje za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti od Jerka B. Vičića (R. K. Šibenik). — Privredne prilike Mostara i njegove okoline od Ahmeda Sefića (R. K. Sarajevo). — Kratak opis dvaju parobroda, koji se u Splitu grade za Jadransku plovidbu D. D. Sušak, od Ing. P. Mardešića (R. K. Split).

MART 1938

Deveto pismo guvernera St. K. Pavlovića.

Članci: Poslanica počasnog pretsednika Pavla Harrisa prilikom 25 godišnjice Rotarstva. — Poslanica Dr. Maurice Duperreya, pretsednika R. I. — Pismo pretsednika R. I. našem guverneru, — George Hager, kandidat za pretsednika R. I. za 1938-39. — Dr. Ivan Slokar, kandidat za guvernera 77 distrikta R. I. — Pretsednik R. I. Maurice Duperrey u Jugoslaviji. — Rotarstvo u Italiji od Drag. Price (R. K. Beograd) — O prijateljstvu i drugarstvu od Nikole M. Vukčevića (R. K. Dubrovnik) — U spomen Kapetan Vicko Miloša (R. K. Dubrovnik) — O holandsko-jugoslovenskoj Trgovačkoj komori od Steve Koena (R. K. Beograd) — Rotarstvo Velike Britanije i Irske od Dr. Vj. Meichsnera (R. K. Beograd) — Troškovi automobilizma s obzirom na naše ceste od Ing. V. Damaška (R. K. Varaždin) — O cementnoj industriji i njenom značaju od Alekse Steinera (R. K. Vukovar).

APRIL 1938

Deseto pismo guvernera St. K. Pavlovića.

Članci: VI Konferencija 77 distrikta R. I. u Beogradu 14 i 15 maja 1938. — Pretsednik R. I. Maurice Duperrey i gospođa u Nišu od Bogoljuba Miloševića (R. K.

Niš). — Uput za rotare koji putuju na konvenciju u San Francisko. — Problem tihog okeana od Dr. Aleksija Jelačića (R. K. Skoplje) — O trideset trećoj godišnjici R. I. od Dra Jose Poduje (R. K. Zagreb). — Izveštaj o Rotary klubovima u Austriji i Švajcarskoj od St. Vagnera (R. K. Beograd). — Obaveštenja o prilikama putovanja na konvenciju u San Francisko. — Bosna, istoriska zemlja željezne industrije od dra Frana Hanamana (R. K. Zagreb).

MAJ 1938

Njegovo Kralj. Visočanstvo Knez Namesnik Pavle doživotni guverner 77 D. R. I. Jedanaesto mesečno pismo guvernera St. K. Pavlovića.

Članci: Rotarski dani u Beogradu: Sa VI Distriktne konferencije. Prvi dan konferencije subota 14 maja — Konferencija delegata klubova u Beogradskoj Berzi. — Prva plenarna sednica u velikom holu Beogradske Berze. — Rad u odborima. — Svečani banket sa igrankom u hotelu „Srpski Kralj” — Drugi dan konferencije: Nedelja 15 maja: Svečana i zaključna plenarna sednica — Jednoglasni izbor Njegovog Kralj. Visočanstva Kneza Namesnika Pavla za Doživotnog počasnog guvernera 77 Distrikta R. I. — Banket gradskog poglavarstva u Palace Hotelu. — Treći dan: Izlet na Avalu i Oplenac i u Aranđelovac.

JUNI 1938

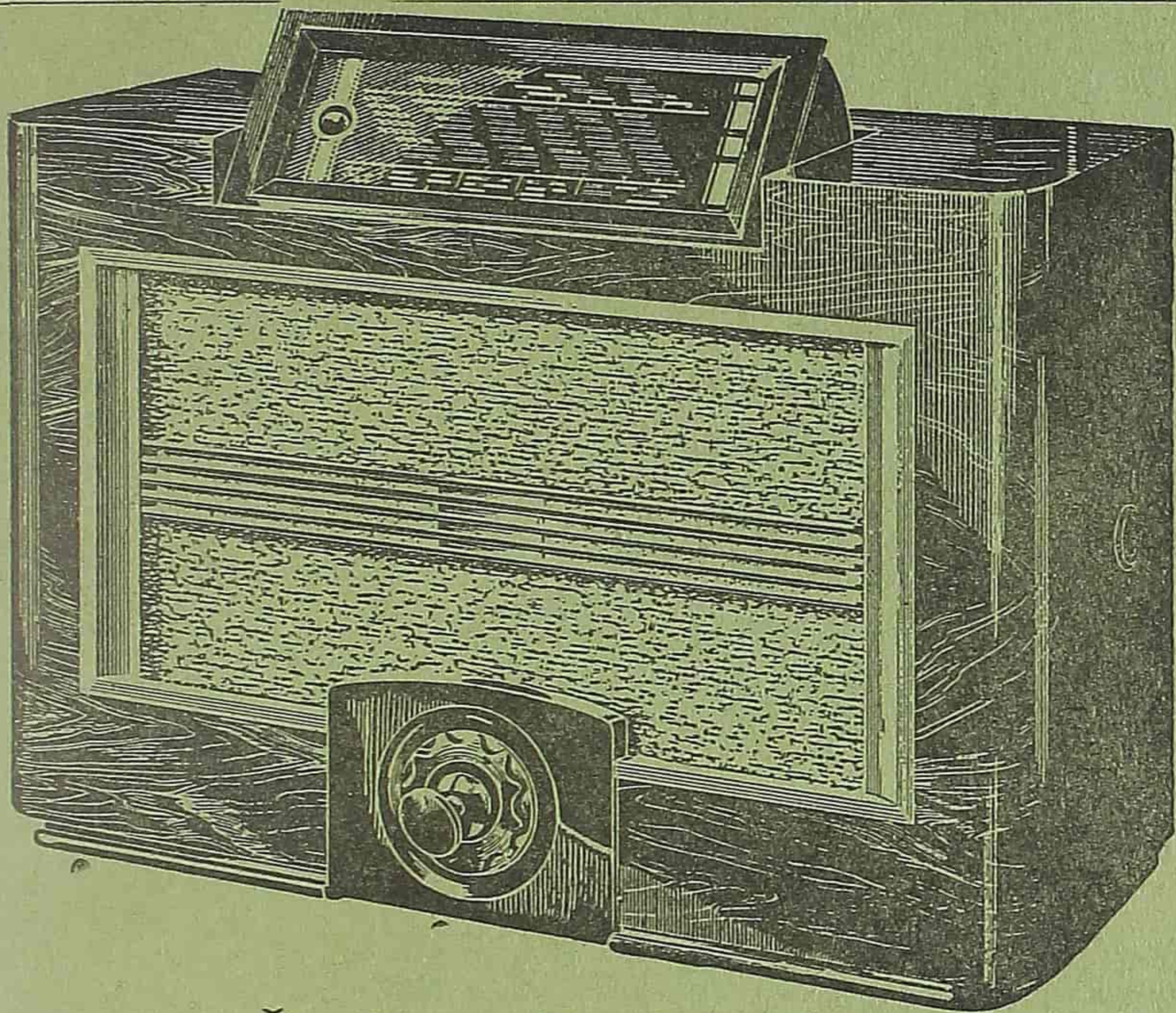
Dvanaesto pismo guvernera.

Članci: Problem Podunavlja od Dr. Petra Digovića (R. K. Zagreb) — O polnom obaveštavanju dece, od dra Dim. Kristića (R. K. Petrovgrad). — Enciclopedia Italiana od prof. dra Čalogovića (R. K. Zagreb). — Rotarstvo i omladina od Bogoljuba Milikovanja, Rotarske žalosti, Rotarski hoteli i statistika pohađanja klubova. IV regionalne konferencije R. I.

*

U svakom broju nalazi se obilna rubrika: **Iz Rotarskog sveta.** Sa redovnim sadržajem: Čehoslovački 66 distrikt, rad guvernera i klubova — Iz raznih inostranih distrikata — Iz našeg distrikta: Promene u članstvu, Rotarske radosti, Rotarska odlikovanja, Rotarske žalosti, Rotarski hoteli i statistika porađanja klubova.

Sve naslovne slike izdanja ovogodišnjeg **Jugoslovenskog Rotara** izradila je gca. Leposava St. Pavlovića.

Čudo radio tehnike

PHILIPS

„Mazurka 890“

Radio — automat, prijemnik sa svim rafinementima moderne radio tehnike! Ekskluzivni pronalasci ovog prijemnika iznenadiće i najvećeg probirača.

Pregledajte bez obaveze ovo čudo kod naših trgovaca

PHILIPS RADIO

Дочекајте лето у новим ципелама!

15.-

За лепе дане најподеснија и најјефтинија дечја плаћена ципела са гуменим ђоном. Вел. 27-34 Дин 19.—, бр. 35 до 42 Дин 25.—. Мушке Дин 29.—. У белој, сивој и смеђој боји.

19.-

45.-

Несташној девојчици за школу и играње најподесније су ове полуципелице, од јаке коже са неподеривим гуменим ђоном. Од бр. 31-34 Дин 49.—, од бр. 35-38 Дин 59.—.

29.-

Угодна плаћена полуципела на шпангу са гуменим ђоном и ниском петом. Рађене у драг. и сивој боји.

Дечије целогумене ципелице на шпангу практичне за школску децу која далеко иду у школу. Вел. 27-30 Дин 25.—, 31-34 Дин 29.—, женске Дин 35.—.

69.-

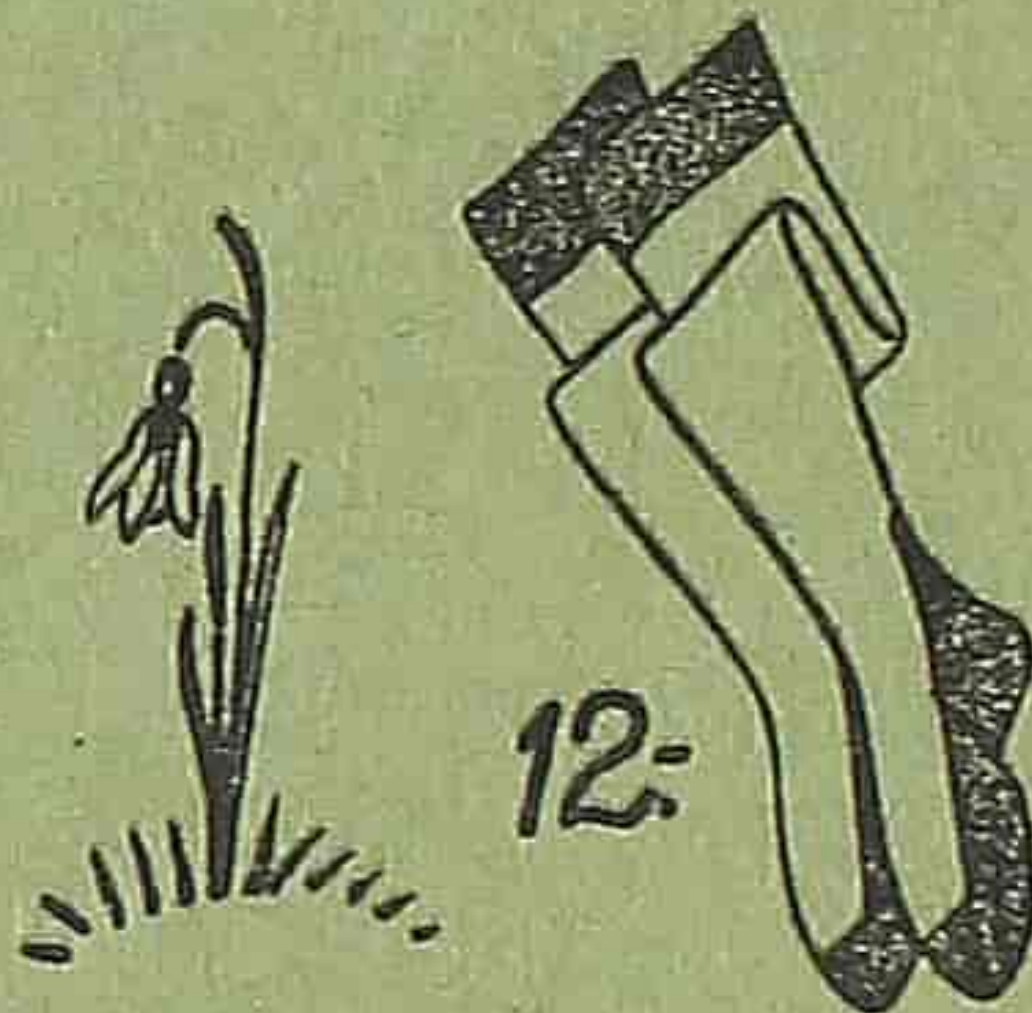

Врло погодне и елегантне дамске ципелице израђене од црног или плавог дивтина са кожним ђоном. Израђујемо их са полувисоким и ниском потпетицом у разним украсима. Коштају само 69.—.

79.-

Нови прољетни модел израђен од финог смеђег бокса са укусним и финим украсом, кожним ђоном и лаком полувисоким потпетицом.

12.-

МИРА

Танка али трајна кончана чарапа која улепшава линију ноге. На прстијама и пети специјално појачане.

89.-

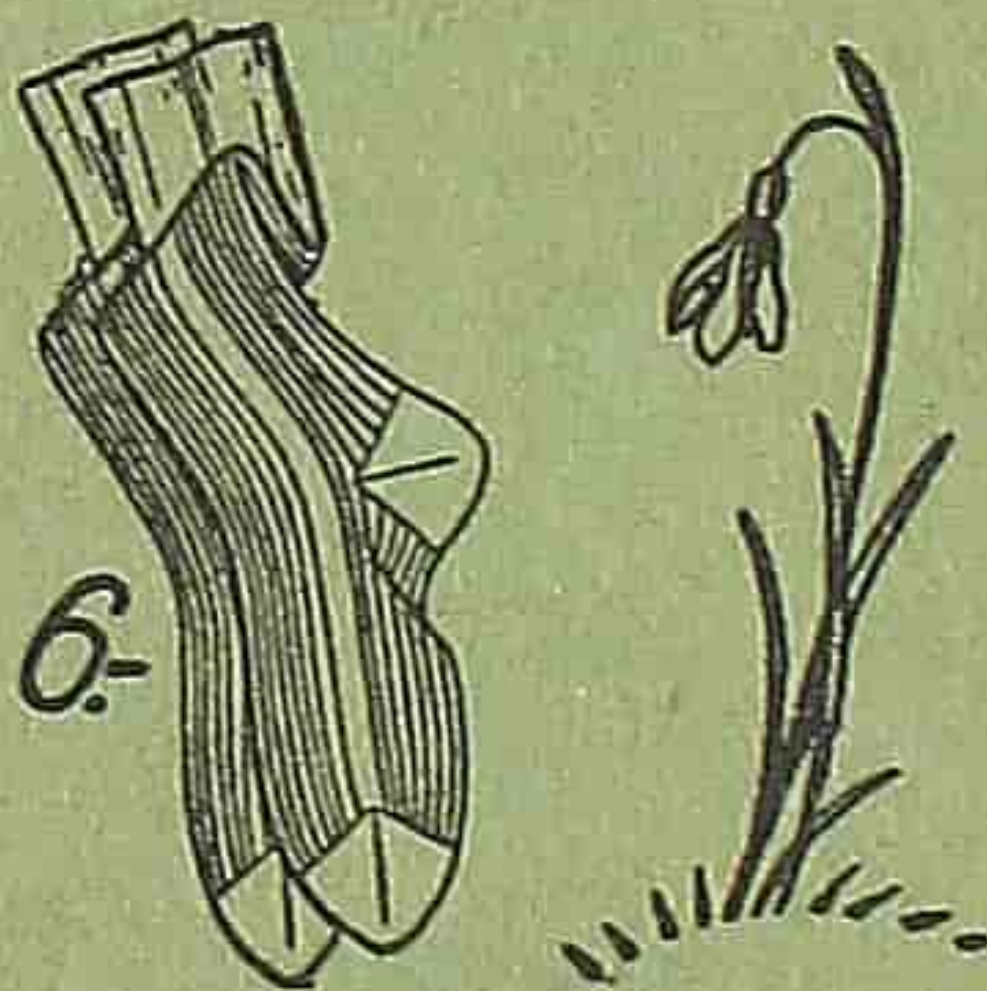

Нови прољетни модел. Лака женска полуципела израђена од fine телеће коже у црној и смеђој боји са кожним ђоном и полувисоким потпетицом.

79.-

Удобне и лагане мушке сандале са кожним ђоном и гуменом потпетицом. Дечје од Дин 45.— до 59.—, женске Дин 69.—.

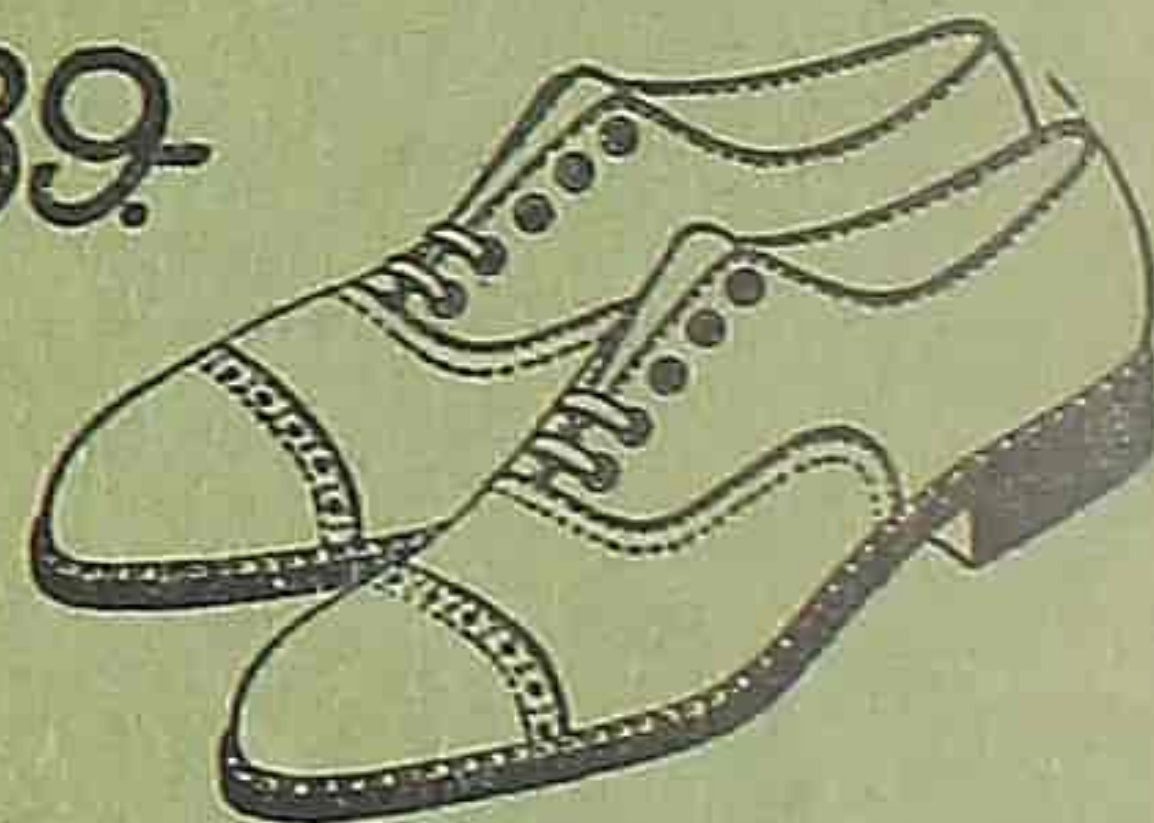

6.-

ГОРДАН

Фина мушка чарапа у разним десецима израђена од чврстог памука и вештачке свиле.

89.-

За штрапац и посао ненадокнадиве су мушке полуципеле израђене од јаког бокса, у црној и смеђој боји са еластичним неподеривим ђоном.

Башиа

